

Západočeská univerzita v Plzni

FAKULTA PRÁVNICKÁ

DIPLOMOVÁ PRÁCE

POSTAVENÍ PROFESIONÁLNÍHO SPORTOVCE V PRÁVNÍM

ŘÁDU ČR

Jakub Mareš

Plzeň, 2013

Západočeská univerzita v Plzni

FAKULTA PRÁVNICKÁ

Katedra občanského práva

DIPLOMOVÁ PRÁCE

POSTAVENÍ PROFESIONÁLNÍHO SPORTOVCE V PRÁVNÍM ŘÁDU ČR

Jakub Mareš

Studijní program: Právo a právní věda

Studijní obor: Právo

Vedoucí práce: JUDr. Tomáš Tesař, Ph.D.,

katedra občanského práva,

Fakulta právnická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň, 2013

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vytvořil zcela samostatně s využitím literatury a zdrojů informací vyjmenovaných v níže uvedeném seznamu.

V Plzni dne 28. března 2013

.....
vlastnoruční podpis

PODĚKOVÁNÍ

Rád bych poděkoval vedoucímu diplomové práce panu JUDr. Tomáši Tesařovi, Ph.D., a to za odborné vedení, cenné rady, trpělivost a připomínky, kterými přispěl k jejímu vypracování.

Obsah

1. Úvod.....	1
1.1. Pojem sport.....	2
1.2. Vývoj vztahu sportu a práva.....	3
1.3. Pojmy profesionální sport a profesionální sportovec	5
1.4. Vztah sportu a práva	6
1.5. Pojem sportovní právo.....	8
2. Právní postavení sportovce v ČR před rokem 1989.....	12
3. Profesionální sportovec a právo EU.....	15
4. Právní postavení sportovního klubu v Právním řádu ČR.....	23
4.1. Sportovní kluby jako občanská sdružení.....	23
4.2. Sportovní kluby jako kapitálové společnosti.....	26
4.2.1. Organizační struktura akciové společnosti	28
4.2.2. Organizační struktura společnosti s ručením omezeným.....	30
5. Právní postavení profesionální sportovce v ČR.....	32
5.1. Profesionální sportovec jako zaměstnanec	32
5.2. Profesionální sportovec jako OSVČ.....	35
5.3. Profesionální sportovec jako podnikatel dle obchodního zákoníku	36
5.4. Profesionální sportovec jako podnikatel živnostník.....	36
5.5. Závěr.....	39
6. Odpovědnost profesionálního sportovce.....	45
6.1. Civilněprávní odpovědnost ve sportu.....	46
6.1.1. Judikatura	48
6.1.2. Závěr	51
6.2. Trestněprávní odpovědnost ve sportu.....	53
6.2.1. Judikatura	54
6.3. Mímotrestní odpovědnost ve sportu	56
6.4. Úplatkářství	57
6.4.1. Korupce ve sportu	58
6.4.2. Závěr	60
7. Závěr	62
Resumé.....	65
Seznam literatury	67

1. Úvod

Téma diplomové práce jsem si vybral spojením mého studijního oboru a oblíbené zájmové činnosti- sportu. Vztah sportu a práva byl v minulosti mnohokrát otevřen, avšak tuzemská odborná literatura se jím příliš často nezabývá. Přesto lze i v českém jazyce nalézt celou řadu publikací pro mou práci velmi přínosných. Zřejmě nejaktivněji publikujícím autorem je v této oblasti Michal Králík, který se zaměřuje na celou škálu problematik s tématem spojených. Od historie vztahu sportu a práva, přes srovnávání statusu sportovce v právu občanském, obchodním, či pracovním, až k jeho civilněprávní, či trestněprávní odpovědnosti. Při zkoumání vztahu sportu a práva je naprosto nezbytné přihlížet i k mezinárodnímu prvku a zejména k právu EU, na což se ve své publikaci „Sportovní právo s mezinárodním prvkem“ zaměřuje Pavel Hamerník. Dalšími autory alespoň dotýkajícími se této problematiky jsou Tomáš Sluka ve své práci „Profesionální sportovec: právní a ekonomické aspekty,“ či Jiří Novotný v práci „Ekonomika sportu.“ Nedostatek literatury pro dané odvětví lze vysvětlit zřejmě neucelenou právní úpravou statusu profesionálního sportovce v celém právním řádu. Na druhou stranu nám čím dále častěji judikatura poskytuje určitá vodítka, jakým směrem se bude daná problematika v budoucnu ubírat a odpovídá nám na celou řadu dosud neřešených otázek. O ni, stejně jako o další odborné zdroje, bych se rád opřel při psaní této práce, která by se měla zaměřovat na zmapování základních pojmů problematiky sportovního práva, profesionálního sportovce a jeho postavení v Právním řádu ČR, resp. v jeho konkrétních odvětvích. Problematika sportovního práva se dotýká práva občanského, obchodního, pracovního, správního, či jak je zmíněno výše práva mezinárodního.

V obecném úvodu se pokusím vysvětlit základní pojmy, jakými jsou sport (dělení sportů z hlediska problematiky), profesionální sport nebo profesionální sportovec. K pochopení dané látky také slouží následující kapitola zaměřující se na postavení vrcholového sportovce před rokem 1989. Samotným jádrem práce by měly být další kapitoly věnující se analýze činnosti profesionálního sportovce z hlediska práva, jeho zařazení v Právním řádu ČR a také jeho civilněprávní a trestněprávní odpovědnosti za činy na sportovišti, i mimo něj. Cílem by mělo být zejména podřazení kolektivního profesionálního sportovce pod ucelený právní

režim (anebo jiný návrh řešení problematiky). Dále by měla práce pojednat o opět aktuálním tématu úplatkářství a korupce.

1.1. Pojem sport

Sport patří mezi pojmy, jejichž význam zná zřejmě každý člověk, ale přesto by je jen stěží dokázal uspokojivě definovat. Také odborná literatura se na žádné závazné definici neshoduje. Například Tomáš Sluka sport definuje jako „rekreační fyzickou aktivitu tvořící složku volného času a životního stylu, ve vrcholové formě prováděnou i jako profesi. Plní funkci zdravotní i rekreační, zahrnuje momenty soutěživosti, výkonu, regulované agrese, příslušnosti ke skupině. Se sportem souvisí i problém diváctví jako masové zábavy. Pohybová činnost soutěžního charakteru prováděná podle určitých pravidel. Závodní soutěžení se vyznačuje snahou po co nejlepším výkonu.“¹

Za velice výstižnou se považuje také charakteristika B. Rodgerse, který shrnuje prvky charakteristické pro sportovní činnost: jde o tělesnou aktivitu provozovanou z rekreačních důvodů, mající zastřešující instituci, prvek soutěživosti a zásadně je tato tělesná aktivita obecně za sport přijímána. Dle míry naplnění následujících prvků rozdělil sport na aktivity obecně považované za sport (např. fotbal), na fyzické a většinou nesoutěživé aktivity (např. turistika), na soutěživé a nefyzické aktivity (např. šachy), a na nesportovní aktivity (některé karetní hry).² Za jedinou zákonnou definici zřejmě lze považovat §2 odst. 1 Zákona o podpoře sportu, která vymezuje pojem sport jako všechny formy tělesné činnosti, které prostřednictvím organizované i neorganizované účasti si kladou za cíl harmonický rozvoj tělesné i psychické kondice, upevňování zdraví a dosahování sportovních výkonů v soutěžích všech úrovní. Tato definice zcela nepochybně vychází z Evropské charty sportu z roku 1992.

Samotný název sport patrně vznikl odvozením z latinského „disportere“ (bavit se) a odtud byl převzat do románských jazyků. Jako činnost jej lze dělit na základě celé řady kritérií ať už více, či méně pro nás zásadních. „ Zřejmě nejznámější je druhové rozlišení na jednotlivé sportovní disciplíny, ty mohou být

¹ SLUKA, Tomáš. Profesionální sportovec : právní a ekonomické aspekty. 1 . Praha : Havlíček Brain Team, 2007 13 s.

² RODGERS, B. Rationalising Sports Policies. Sport in the Social Context. Strasbourg: Technical Supplement, Council of Europe, 1977. In: Sluka, T., Profesionální sportovec: právní a ekonomické aspekty. Ostrava: Havlíček Brain Team, 2007. s. 13-14.

dále členěny podle nejrůznějších hledisek na kolektivní a individuální, disciplíny založené na soutěžení nebo boji, kontaktní a bezkontaktní sporty, sportovní disciplíny s větším či menším prvkem rizika, sporty označované v německé předválečné literatuře jako Mann gegen Mann (muž proti muži) a Mann neben Mann (muž vedle muže), disciplíny dělené podle zaměření výkonnostního prvku (čas, body, soupeř apod.).³ Pro účel této práce je bezesporu nejvýznamnější dělení z hlediska ziskovosti, ale o něm bude pojednáno v kapitole profesionální sport a profesionální sportovec.

1.2. Vývoj vztahu sportu a práva

Dějinný vývojový aspekt sportu a hlavně vývoj jeho koexistence s právem je problematikou, která je rozebírána prakticky v každé práci na dané téma. Všechny odborné publikace se shodují, že působení obou fenoménů se významně měnilo vlivem historického vývoje společnosti a ve 20. století je jejich vzájemnost spjata čím dále intenzivněji.

O prvních prvcích koexistence obou fenoménů se dá hovořit již v preantickém období, nicméně až ve starověkém Řecku byly státem vypracovávány systémy organizace sportu. Jak uvádí Michal Králík, není význam řecké epochy pro oblast vztahů sportu a práva zcela zásadní a svým vlivem nevytvořil základ pro novodobé chápání poměru obou fenoménů. Velmi významný byl ovšem vliv čistě na sportovní vývoj a také na obecný vztah státního práva ke sportu. Již od této doby můžeme sledovat dvě linie ingerence státu do sportu, linii spartánskou a athénskou. Ve Spartě byl prosazen státem řízený systém tělesné výchovy směřující k ideálu kalokagathie.⁴ Převládal zde válečnický charakter tělovýchovy a stát tedy centrálně řídil veškerou výchovu zejména pro účely přípravy na válku. I Athéňané začlenili řadu spartánských výchovných prvků a prosazovali utilitární vojenský prvek ve výchově, avšak odmítali přílišný státní vliv na tělesnou kulturu. Zároveň dochází k začleňování her a sportovního soutěžení do volného času, kde je již nahrazován prvek státního donucení dobrovolností a soutěživostí.

---

³ KRÁLÍK, M. Právo ve sportu. Praha: C.H.Beck, 2001. s 28

⁴ Kalokagathia (řecky: podstatné jméno καλοκαγαθία, καλός κάγαθός, ze spojení dvou adjektiv καλός - krásný, καί - spojka a, αγαθός - dobrý), také kalos kai agathos, je pojem, který vyjadřuje antické řecké přesvědčení, že krásné a dobré, krása a ctnost patří k sobě a mají mnoho společného. <http://cs.wikipedia.org/wiki/Kalokagathia>

Tento rozdíl dvou právních koncepcí, založený buď na intervenčním, nebo liberálním přístupu státu k otázkám sportu přetrvává dodnes.

Za zmínku stojí také hodnocení sportovních úrazů ve starověkém Řecku. Již v té době se vycházelo ze dvou koncepcí. První vycházela z pohledu na sport jako přípravy na válku a hodnotila zranění v jeho průběhu přivozená prizmatem společenské potřeby (tuto koncepci podporoval Platón). Ta druhá vycházela z předpokladu, že herní činnost představovala cestu k naplnění a dosažení souladu fyzické a psychické stránky jednotlivce a nepodléhala právnímu postihu při vzniku úrazů. Trestáno bylo jednání, kterým byl úraz způsoben úmyslně.⁵

Římské a částečně i řecké právo bylo v raném středověku takřka zapomenuto. Nejinak tomu bylo i s jinými fenomény této rozvinuté kultury. Mezi ně patřil i sport a jeho antické pojetí (představované zejména panhelénskými hrami), které bylo na začátku středověku naprosto nedosažitelným vzorem. Nicméně s rozvojem městské kultury, renesance, recepce antické kultury a později rozpadem feudální společnosti se zrodil moderní sport. Dalším důležitým impulsem pro sportovní rozvoj bylo nalezení místa konání starověkých olympijských her v roce 1766, které vedlo ke studiu historických pramenů. Zhruba od poloviny 19. století byly zakládány sportovní spolky (resp. v této době nebylo slovo sport prakticky používáno, např. Miroslav Tyrš používal výrazu tělesná výchova a pro sportovní spolek výrazu tělocvičný spolek), které se staly předchůdci dnešních sportovních klubů. Prvním spolkem založeným v českých zemích byl Sokol Pražský.

K dalšímu sepětí sportu a práva došlo ve 30. letech 20. století. Někteří autoři už v této době hovoří o sportovním právu jako o právním odvětví. Jozef Prusák uvádí, že „občanská společnost s množícími se sportovními svazy a asociacemi je autonomní složkou společnosti a rovnocenných partnerem státu. Nepřekvapuje proto, že v 30. letech J. Loup a další teoretici považovali rozmanité předpisy v rámci sportovních organizací za právo, tj. už vznikající sportovní právo. Obsah tohoto sportovního práva naplňovali statuty a vnitřní předpisy národních sportovních svazů a statuty a pravidla sportovních federací.“⁶

Vůbec největší potřeba právní úpravy sportovní činnosti však přichází se změnou sportu z čistě zájmové činnosti v ziskovou, nebo-li s profesionalizací

---

⁵ KRÁLÍK, M. Právo ve sportu. Praha: C.H.Beck, 2001. s. 78

⁶ PRUSÁK, J. Šport a právo. Bratislava: Slovenské telovýchovné vydavateľstvo, 1984 s. 69

vrcholového sportu. S ní vyvstala celá řada nových problematik, kterými se právní věda zabývá.

1.3. Pojmy profesionální sport a profesionální sportovec

V kapitole 1. 1. jsou uvedena různá možná dělení sportu, resp. sportovních odvětví a také je zde uvedeno, že na nejdůležitější diferenciaci z hlediska zeměpisného rozšíření této práce bude vymezena jedna subkapitola. Jedná se o dělení sportů (sportovců) z hlediska příjmu, resp. ziskovosti.

Sportovce dělíme z tohoto ohledu na amatéry, poloprofesionály (neamatéry) a profesionály. Jelikož náš právní řád tyto pojmy nedefinuje a ani jinak neuvádí, je nutné hledat jejich vymezení jinde. Z tohoto hlediska nám nejlépe poslouží stanoviny mezinárodní fotbalové federace FIFA.

a) Amatér- „ hráč, který nikdy nedostal žádnou odměnu jinou než náhradu skutečných výdajů vzniklých v průběhu jejich účasti na jakékoliv činnosti související se svazovým fotbalem.“⁷ Je to tedy sportovec provozující činnost bez nároku na jakýkoliv majetkový prospěch, k vlastnímu potěšení, vedle své výdělečné činnosti.

b) Poloprofesionál- je prakticky mezistupněm mezi amatérem a profesionálem. Sportovní činnost pro něj nepředstavuje hlavní zdroj příjmů, ale v souvislosti s provozovanou aktivitou pobírá finanční a jiné odměny. Poloprofesionály jsou kupříkladu v hráči třetí nejvyšší fotbalové ligy. Ti dopoledne chodí do zaměstnání, večer pak absolvují tréninkové jednotky a o víkendu hrají soutěžní utkání. Za tuto činnost často pobírají finanční odměny zhruba ve výši průměrné mzdy, což jistě představuje podstatnou část jejich příjmu.

c) Profesionál- stanoviny mezinárodní fotbalové federace FIFA definují profesionála jako hráče, který má písemnou smlouvu s klubem a jeho plat převyšuje výdaje, které ve skutečnosti vynakládá na svoji fotbalovou činnost. Všichni ostatní hráči jsou považováni za amatéry⁸.

---

⁷ Regulations on the Status and Transfer of players. Chapter II. Article 2. [online]. FIFA laws and regulations, edition 2005 [cit. dne 2010-12-14]. Dostupné z: http://www.fifa.com/mm/document/affederation/administration/01/06/30/78/statusinhalt_en_122007.pdf.

⁸ Regulations on the Status and Transfer of players. Chapter II. Article 3. [online]. FIFA laws and regulations, edition 2005 [cit. dne 2010-12-14]. Dostupné z:

http://www.fifa.com/mm/document/affederation/administration/01/06/30/78/statusinhalt_en_122007.pdf.

Tato základní výkladová ustanovení plní svůj účel, jakkoliv je možné pochybovat nad definicí professionalism vázanou na rozdíl mezi příjmy a výdaji profesionálního sportovce. Dle dalšího náhledu lze profesionála vymezit jako “osobu vykonávající sportovní činnost jako své povolání. Na rozdíl od amatéra využívá sport jako zdroj své obživy”⁹. Tato definice, stejně jako většina ostatních, se v zásadě neliší od výše napsaného a od obecného chápání problematiky.

1.4. Vztah sportu a práva

O historickém vztahu obou fenoménů již bylo psáno výše. Intenzita jejich spojení se vždy měnila s popularitou sportu, resp. četností jeho provozování v určité historické době a stupněm vývoje práva. Proto se již ve starověku právní věda zabývala problematikou právního pohledu na výchovu mládeže, sportovní úrazy, či úplatkářství. Později v raném středověku se právo sportem prakticky nezabývalo, ale závěrem této periody bylo sepětí těchto dvou fenoménů opět intenzivnější. Nejdůležitější etapa začala na konci 19. a počátkem 20. století. Největší nutnost definovat vztah obou pojmů vyvstala s globalizací, velkým sportovním boomem a samozřejmě komercializací této činnosti.

Obecně lze konstatovat, že není možné, aby byly všechny vztahy vznikající v rámci sportu upravovány sportovními normami (tedy bez ingerence práva). Absurdní by byla situace, kdy by sportovní pravidla řešila následky zabití sportovce v průběhu hry a právo by se na ně vůbec nevztahovalo. Stejně nepředstavitelné je, aby právo upravovalo všechny situace, které sportovní klání přináší. Kupříkladu není nutné ani žádoucí, aby právo upravovalo tresty sportovců za drobné disciplinární prohřešky. Jde tedy o posuzování míry ingerence práva do zmíněných vnitroinstitucionálních systémů. To může probíhat různými způsoby. „ Od přímé legislativní ingerence až po zcela volný rámec. Záleží na intenzitě pocíťovaného veřejného zájmu o regulativní a kontrolní působení v dané oblasti.“

¹⁰ Tomáš Sluka uvádí, že „přímá ingerence může mít v krajním případě povahu absolutního zákazu sportovního odvětví, jinak se projevuje vydáváním právních norem s přímým dopadem na pravidla sportovní disciplíny či odvětví.“¹¹ Naproti tomu ingerence nepřímá by se týkala jen určitých aspektů sportu, například

⁹ KOL. AUTORŮ. Všeobecná encyklopedie. 7.díl. Praha: Odeon, 2001.

¹⁰ KOLEKTIV AUTORŮ. Otázky sportovního práva. Praha : Ústav státu a práva, 2008, 129 s. 17

¹¹ SLUKA, Tomáš. Profesionální sportovec : právní a ekonomické aspekty. 1 . Praha : Havlíček Brain Team, 2007 19 s.

úpravy úplatkářství a dopingů. Volba typu a tedy i intenzity právní ingerence by měla především vycházet z kritéria vhodnosti, účelnosti a společenské efektivity toho kterého právního zásahu. Vždy by mělo být použito určitého právního nástroje odůvodněné veřejným zájmem a zároveň proporcionální vzhledem k cílům, kterých má být dosaženo.¹² Lze konstatovat, že není snadné teoreticky vymezit, které situace by měly být upravovány obecným právem a které sportovními pravidly. V některých případech, například u zvlášť závažných trestných činů v rámci sportovní činnosti, je situace snadná, v jiných méně. Za důležité se považuje pokusit se nalézt jasná a transparentní pravidla ingerence v daných konkrétních případech, na jejichž vytvoření by se měli podílet odborníci z oblastí sportu i práva tak, aby reflektovala sportovní realitu (praxi).

Právo, resp. legislativa vytváří obecný rámec pro existenci a působení veřejných institucí včetně sportovně-organizačních, jejichž vnitřní normy musí být v zásadě v souladu s obecnými právními předpisy. Hrubé porušování těchto vnitřních norem tak může být sankcionováno rovněž právními normami a příslušnými institucemi, např. soudy.

Regulaci sportovní činnosti je nutné dělit na tu v užším a širším slova smyslu. V užším slova smyslu ji představují pravidla upravující samotnou sportovní aktivitu (např. pravidla fotbalu, tenisu apod.). Ta jsou nejčastěji regulována sportovními normami, a pokud zde dochází k intervenci práva, tak zejména nepřímé, kupříkladu v oblasti trestněprávní odpovědnosti za úraz během sportovní činnosti. Jde o výraz autonomie úpravy sportovních pravidel, ta nicméně musí být v souladu s právním řádem. U některých konkrétních sportů to může vytvářet určité problémy. Tak např. pravidla zápasu lze stěží vykládat v souladu s právní zásadou *neminem laedere*. Této problematice bude zejména věnována kapitola odpovědnost profesionálního sportovce, ale zde je na místě dodat, že v praxi převládá teorie, na jejímž základě jsou sportovci za určitých pevně stanovených podmínek zbaveni trestněprávní i občanskoprávní odpovědnosti.¹³ Přitom František Novák dodává, že „sportovní pravidla ani způsoby jejich výkladu a aplikace principiálně nepodléhají právní kontrole a priori. A ovšem ani metodiky tréninkových procesů. Řeší pouze závažné následky na základě aktuálního tlaku veřejnosti.“¹⁴ Důležitým požadavkem je právní zakotvení možnosti soudního

---

¹² KUMPERA, V., NOVÁK, F., NOVOTNÝ, J. et al. Otázky sportovního práva. Praha : Ústav státu a práva, 2008. s. 17

¹³ KOLEKTIV AUTORŮ. Otázky sportovního práva. Praha : Ústav státu a práva, 2008, 129 s. 17

¹⁴ Tamtéž s. 17

přezkumu nařízení (pravidla) sportovní organizace. To je umožněno tím, že ve většině případů sportovní organizace v ČR existují ve formě občanských sdružení dle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, jenž ve svém §15 zakotvuje právo na soudní ochranu.¹⁵

Pravidla v širším slova smyslu upravují zejména samosprávnou organizační strukturu zajišťující sportovní činnost v užším slova smyslu. Na rozdíl od pravidel v užším slova smyslu jsou upravovány nejčastěji právními normami, konkrétně na základě sdružovacího práva. „Kontrola veřejnými institucemi (státem na základě práva, např. soudy) zde připadá v úvahu v zásadě jen v rámci dozoru nad používáním veřejných zdrojů (např. rozpočtových) a při namítaném porušení základních práv (práva sdružovacího a způsobu jeho realizace). A ovšem též pokud sportovní instituce vystupují jako běžné subjekty soukromého práva v občanskoprávních, obchodních nebo pracovněprávních vztazích.“¹⁶

1.5. Pojem sportovní právo

Na závěr první kapitoly je umístěno téma, které rozděluje řadu autorů. Většina z nich se není s to shodnout, zda sportovní právo existuje jakožto právní odvětví. Například J. Loup považoval existenci sportovního práva za nepochybnou. Důkazem toho jsou dle něj stanovy a řady sportovních federací. Sportovněprávní normy pak rozlišoval na statutární, obyčejové a disciplinární. Jiní autoři hovoří pouze o sportu a právu a považují je za aplikaci právních disciplín jako je správní právo, občanské právo, obchodní právo, či pracovní právo na danou problematiku.

Další často používaná je definice P. Jodilona: „Sportovní právo sdružuje všechny právní aspekty vztahů týkajících se sportovního světa a aplikuje obecné právní principy ve sportovní oblasti.“¹⁷ Lze konstatovat, že nejdůležitější je úvaha z pohledu specifčnosti sportovního odvětví – např. kulturně-sociální. Zda-li lze považovat sport za oblast, jež potřebuje svou regulaci nebo si vystačí vztahováním obecných norem na své záležitosti.

Velmi přínosná a výstižná se v této problematice jeví úvaha nad regulací sportu od J.Ponse. Autorovi se v ní zajímavě podařilo poukázat na jedno ze základních specifík úpravy sportovního odvětví. Píše, že „pravidla pro organizaci sportovních

---

¹⁵ Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů. § 15.

¹⁶ KOLEKTIV AUTORŮ. Otázky sportovního práva. Praha : Ústav státu a práva, 2008, 129 s. 17

¹⁷ .: JOLIDON, P. Ordre sportif et ordre juridique. Revue Suisse de Jurisprudence. 1991. s. 389-393.

soutěží (např. pravidla mezi kluby soutěže) se velmi liší od těch pravidel, která regulují soutěž mezi průmyslovými společnostmi. Například pro sportovní kluby je zásadní, aby žádný z těch, který se účastní ročníku soutěže, nevypadl z této soutěže dříve (kvůli finančním potížím), jelikož tím by došlo k deformaci konečných výsledků. Proto jsou pravidla (organizace sportovních soutěží) nutná k tomu, aby zajistila minimální úroveň solidarity a rovnosti mezi nejsilnějšími a nejslabšími týmy soutěže a aby tato pravidla garantovala nejistotu sportovního výsledku soutěže. “¹⁸

Ve své publikaci tuto úvahu rozvedl P. Hamerník, který dodal, že „ v jiném průmyslovém odvětví těžko nalezneme zájem subjektů – klubů nevytlačít z obchodního trhu všechny své soupeře, jelikož by neměl s kým soutěž hrát, stejně jako zájem zajistit udržení rovnosti mezi kluby. Pokud by vše záleželo na svobodném trhu, hrozilo by, že nejbohatší kluby spolknou veškeré bohatství a talenty. Odstupným bude tak potencionálně zabráněno výkupu hráčů bohatými kluby. Chudším klubům kompenzuje odstupné výchovu hráčů a hledání talentů. Zároveň bude zajištěna nejistota sportovního výsledku. Nejbohatší klub nebude permanentně vést ligu. “¹⁹ Tato nesporně pravdivá úvaha vychází z odůvodnění rozsudku Bosman (týká se tedy zejména fotbalové sféry), nicméně se v dnešní době potýká s novými nástrahami, které lze spatřovat zejména v anglickém a francouzském fotbale, ale i v dalších evropských ligách. Zde vstoupily na trh subjekty z Arabských zemí (zejména Kataru), ale i Ruska, disponující řádově nepoměřitelnými kupními možnostmi a nepředstavuje pro ně problém získat (vyplatit) jakéhokoliv hráče z libovolného klubu, pokud není opět vlastněn podobným majitelem. Momentálně vydávají horentní sumy za nákupy a mzdy sportovců a pro ostatní kluby výhledově nebude možné těmto klubům konkurovat. Nutno říct, že se UEFA snaží různými nástroji jejich dominanci na trhu zamezit, je však otázkou, zda je to možné. Například se delší dobu uvažuje o zavedení pravidla 6+5, na základě kterého by za fotbalový klub smělo hrát maximálně 5 cizinců v základní sestavě (primárně jde o prosazení domácích talentů, sekundárně pravidlo zamezí klubům, aby zkupovali největší zahraniční hvězdy, resp. by to mělo zmírnit rozsah jejich nákupních možností), dále se snaží zavést pravidla o

---

¹⁸.PONS J. F., *Sport and European Competition Policy*, Annual Proceedings of the Fordham Corporate Law Institute, International Antitrust Law and Policy, Fordham Corporate Law Institute, 2000, Juris Publishing, Inc., str. 79 (dále jen PONS, *Sport and European Competition Policy*)

¹⁹ HAMERNÍK, P. *Sportovní právo s mezinárodním prvkem*. Praha : Auditorium, 2007. s. 24

regulaci hospodařené klubů a stanovení jejich maximálních výročních ztrát, resp. stropů sanace těchto klubů. Až budoucnost ukáže, zdali je možné zabránit monopolizaci fotbalové sektoru těmito prostředky, obecně o tom lze více než pochybovat. Už proto, že je nemožné aplikovat pravidlo 6+5 s souladu s pravidly o volném pohybu pracovníků v evropském prostoru.

Přitom „je monopol na úspěch ve sportu špatný a nepředvídatelné výsledky představují jeho klíčovou hodnotu. Stejně tak, srovnáme-li trh z pohledu spotřebitele, jenž běžně nekupuje zboží od krachující společnosti. „Spotřebitel-fanoušek“ naopak podporuje svůj tým i v případě jeho úpadku. Takový spotřebitel se lehce nepřeorientuje na klub z jiného regionu a jeho jediná alternativa je přestat sledovat daný sport. Nemluvě o jeho potřebě redistribuce prostředků pro amatérský sport.

Na druhé straně stojí názor, že v důsledku komercializace sportovního odvětví je třeba tento průmysl regulovat jako každé jiné průmyslové odvětví (chránit tak spotřebitele, hráče, apod.). Volný trh nicméně vyřadí ekonomicky slabší subjekty. Jsou fotbalové kluby finančními institucemi s cílem generování zisku, nebo institucemi sociálními, odpovědnými širší veřejnosti spíše než akcionářům? Jsou legální omezení jakými jsou hráčské kvóty (pro cizince), tzv. přestupní okna (časově vymezený období pro přestupy sportovců), zákaz vlastnit více klubů jedním vlastníkem či povinnost uvolnit zdarma klubem hráče pro mezistátní utkání apod.? “²⁰

Je tedy patrné, že sport a právo (nebo sportovní právo) mají ve vzájemné interakci výrazná specifika oproti jiným odvětvím. Spíše než analyzovat a vymezovat samotné pojmy se zdá být zásadní hledání rovnováhy mezi masivní komercializací sportu a jeho sportovními ideály (resp. stanovovat si společenskou prioritu). Kde bude zájem o zachování původního ducha soutěžení (je-li to možné), tam se bude zvyšovat potřeba speciální úpravy sportovního odvětví. Pokud se vydá sport cestou ještě větší komercializace (resp. budeme-li jej považovat za průmyslové odvětví stejně jako jiná), bude specifická úprava spíše ustupovat. Za nejdůležitější se tedy zdá zkoumat pojmy sport a právo, nebo sportovní právo z hlediska účelu právní úpravy a zájmu společnosti. Není dále cílem této práce argumentovat pro to či ono. Tato problematika je příliš obsáhlá, měla by se o ni vést neustálá diskuse a řešení problémů by mělo být co možná

---

²⁰ HAMERNÍK, P. Sportovní právo s mezinárodním prvkem. Praha : Auditorium, 2007. s. 25

nejkonkrétnější, pro každou sportovní disciplínu nejpřesnější a hlavně by mělo reagovat co nejpružněji.

2. Právní postavení sportovce v ČR před rokem 1989

Tato kapitola je umístěna hned za úvodem, protože by měla také sloužit lepšímu vysvětlení současného postavení profesionálního sportovce v právním řádu ČR. Má se za zřejmé, že současná nedostatečná úprava této problematiky částečně vyvěrá i z neujasněného postavení profesionála před rokem 1989. Pokusil jsem se shromáždit těch několik málo zdrojů k sepsání ucelené kapitoly.

Základním a nejdůležitějším pojmem této kapitoly je „duplicitní status.“²¹ Po únoru 1948 bylo ideologicky nemožné, aby se vrcholoví sportovci stali profesionály. I ti nejšpičkovější z nich museli být de iure amatéři. Ačkoliv nebyla zpočátku trénovanost a konkurence ve sportu na takové úrovni jako dnes, bylo nemyslitelné, aby vrcholový sportovec spojil pracovní vytížení s adekvátní přípravou na závod. I když nebylo možné pro běžné občany obvykle ze socialistických zemí vycestovat, sportovci tu možnost měli a pravidelně se utkávali s borci ze zahraničí, dokonce i ze západu. Stranická propaganda navíc potřebovala šířit nevídané úspěchy rozvoje socialistické mládeže a sportu. Největší motivací bylo dokázat, že i amatéři ze socialistického Československa mohou porážet zkažené a přeplácené hvězdy z kapitalistických zemí a socialistický výchovný program je efektivnější. Za tímto účelem byl vytvořen pojem duplicitní status sportovce. Ten byl členem sportovního oddílu a navíc zaměstnancem státního podniku, jež reprezentoval na sportovních událostech. Takový sportovec samozřejmě obyčejně do práce nechodil, pouze ve výplatní dny a svou oficiální práci nahradil sportovní činností. V této době se hovoří a sportovci de facto, nikoliv de iure. V praxi platilo, že každý oddíl spolupracoval se státním podnikem, hokejisté Pardubic „pracovali“ v Tesle, slávisté v IPS a třebaš spartané v ČKD. Jiří Novotný popisuje tento stav jako „podnikový profesionalismus.“²²

Nepřítomnost sportovce v zaměstnání byla řešena aplikací §124 zákona č. 65/1965 Sb., Zákoníku práce, který upravoval překážky v práci z důvodu všeobecného zájmu. Dle něj poskytoval zaměstnavatel zaměstnanci pracovní volno v nezbytně nutném rozsahu k výkonu veřejných funkcí, občanských povinností a jiných úkolů v obecném zájmu, pokud tato činnost nešla provést

---

²¹ KRÁLÍK, Míchal. Zamyšlení nad tkzv. sportovním právem. Právní rozhledy, 9. října 1998, 6.,10, s 491.

²² NOVOTNÝ, Jiří. Ekonomika sportu : Vybrané kapitoly, první. Praha : Oeconomica, 2005. 29 s.

mimo pracovní dobu. Za tuto „vedlejší činnost“ zaměstnanec obdržel náhradu mzdy ve výši průměrného výdělku.

„Překážky v práci z důvodu všeobecného zájmu dále upravovalo (v našem případě rozvíjelo) v §21-23 nařízení vlády ČSSR č. 54/1975 Sb., prováděcí předpis k výše zmíněnému zákoníku práce. Podle směrnic o péči o sportovní reprezentanty v závodech (usnesení vlády ČSSR č. 728 z 21. 8.1963) a směrnic ÚV ČSTV o náhradách a jiných výdajích č. 13/1984 Sb. ČSTV, byla překážkou v práci z důvodu všeobecného zájmu.“²³

1. Výkon funkce v orgánech ČSTV (výbory, sekce, komise), delegace na konference, sjezdy. Dále pak plnění organizačních a sportovně-technických funkcí při sportovních soutěžích a akcích schválených orgány ČSTV- např. funkce trenéra, rozhodčího, organizačního pracovníka a podobně.

2. Plnění povinností sportovního reprezentanta a jeho trenéra podle požadavků ÚV ČSTV, jakožto i účast jiných sportovců na mezinárodních sportovních akcích a to podle rozhodnutí a v rozsahu, který vyplýval ze stanoviska jednotlivých výborů ČSTV včetně tělovýchovné jednoty.

3. Účast sportovců na mistrovských a jiných soutěžích, zařazených do sportovního kalendáře, který schválil příslušný výbor ČSTV podle pokynů a podmínek stanovených vyšším orgánem ČSTV.

„V těchto případech poskytovala organizace pracovní volno spojené s náhradou mzdy, přičemž rozsah a podmínky uvolňování bylo třeba dohodnout s organizací prostřednictvím tělovýchovného orgánu. Tělovýchovné organizace jakožto i organizace zaměstnavatelů byly povinné v této oblasti postupovat podle striktních požadavků hospodárnosti. Rozhodně bylo nutné uplatňovat zásadu, aby výše uvedené sportovní či sportovně organizační činnosti byly přednostně vykonávány v mimopracovním čase. To konkretizovalo usnesení vlády č. 281 z roku 1965, a sice v tom smyslu, že pracovníci se měli k výkonu činnosti ve všeobecném zájmu povolávat v pracovní době jen v nezbytném rozsahu, který neměl přesáhnout čtyři dny v kalendářním měsíci, pokud by z předpisů stejné nebo vyšší právní síly nevyplývalo něco jiného. Na rozdíl od toho se například v nevyhnutelně nutném rozsahu poskytovalo volno funkcionářům a reprezentantům v případě reprezentace, sportovních soutěží, akcí atd. Tělovýchovná organizace poskytovala organizaci, ve které byl pracovník v pracovním poměru, refundaci vyplacení náhrady mzdy, pokud tato organizace, dříve než uvolnila pracovníka, o to

---

²³ PRUSÁK, J. Šport a právo. Bratislava: Slovenské telovýchovné vydavateľstvo, 1984 s. 100

požádala, podle směrnic ministerstva financí ze dne 25. 4. 1972 č. II/7042/72. Na rozdíl od toho při školeních, které organizovaly tělovýchovné organizace, poskytovala náhradu mzdy organizace, která školení uspořádala s dispozitivní změnou, která vyplývala z §126 odst. 2 zákona č. 65/1965 Sb. v ustanovení §124 odst. 1 téhož zákona, který upravoval zmíněné překážky v práci z důvodu všeobecného zájmu, se hovořilo jednak o tom, že organizace poskytne pracovníkovi volno jen v rozsahu nezbytně nutném nejen na výkon veřejné funkce, ale i na výkon občanských povinností. Občanskou povinností byla i lékařská prohlídka, která byla povinností všech účastníků organizované tělesné výchovy podle §4 odst. 1 vyhlášky č. 89/1961 Sb., o zdravotní péči o tělesnou výchovu. V případě lékařské prohlídky účastníka organizované tělesné výchovy v pracovní době poskytovala organizace pracovníkovi pracovní volno a náhradu mzdy. K těmto informacím je třeba dodat, že pokud by v některých případech vznikly pochybnosti o tom, zda šlo o veřejnou funkci, o občanskou povinnost, případně o jiný úkon ve všeobecném zájmu, tak v takovém případě rozhodoval okresní (obvodní) národní výbor po dohodě s okresní odborovou radou. Návrh obvykle podávala organizace, která žádala o uvolnění pracovníka a v určitých případech i organizace, se kterou je pracovník v pracovním poměru. ²⁴

Dodejme, že pravidla byla pro řadu sportovní odvětví rozdílná (např. tenisté měli pravidla odlišná) a dále záleželo v jakém oboru je sportovec zaměstnán. Právní úprava byla neucelená, nepřehledná a jak uvádí Karel Zuska „sportovci byli profesionálové de facto, nikoliv de iure.“ ²⁵ Ani později se jejich právní status v zákonné rovině příliš neřešil a tak bylo po listopadu 1989 postavení sportovce v právním řádu velmi nejasné. Za zmínku ještě stojí zavedení statutárních smluv²⁶ (usnesení vlády č. 361 z 18. 12. 1985). Na základě nich bylo možné dlouhodobě uvolnit sportovce pro účel výkonu sportovní činnosti a dále byli sportovci rozděleni do 3 platových tarifů:

1. tarif do 3500,- Kčs
2. tarif do 5000,- Kčs
3. tarif do 7000,- Kč.²⁷

---

²⁴ PRUSÁK, J. Šport a právo. Bratislava: Slovenské telovýchovné vydavateľstvo, 1984 s. 101

²⁵ ZUSKA, Karel. Právo a profesionalismus ve sportu, www.epravo.cz, dostupné z <http://www.epravo.cz/top/clanky/pravo-a-profesionalismus-ve-sportu-36109.html>

²⁶ KRÁLÍK, Míchal. Zamyšlení nad tkzv. sportovním právem. Právní rozhledy, 9. října 1998, 6.,10, s 491.

²⁷ NOVOTNÝ, Jiří. Ekonomika sportu : Vybrané kapitoly, první. Praha : Oeconomica, 2005. 29 s.

3. Profesionální sportovec a právo EU

Dne 1. 5. 2004 vstoupila Česká republika do Evropské Unie. Jednou ze základních podmínek přístupových smluv je závazek akceptovat právo EU. Důležitým cílem normotvorby v rámci EU je sjednocení právních norem jednotlivých členských států a to zejména prostřednictvím směrnic. Závazné je pro nás právo primární²⁸, sekundární a také judikatura Soudního dvora EU. Právo primární obsahuje zakladatelské smlouvy, jejich změny a doplňky. Obsahem sekundárního práva jsou nařízení, směrnice, rozhodnutí, či stanoviska.

Přestože v této práci není možné se dostatečně věnovat této kapitole, lze ji považovat za natolik zásadní, že se alespoň pokusím rozebrat podstatu vlivu Práva EU na sport a zejména pojednám o nejdůležitějších judikátech SdEU, které mají bezpochyby nemalý vliv pro posuzování řady právních problémů sportovců.

Zakladatelské smlouvy se sportem z pochopitelných důvodů nezaobíraly. Přece jen, v počátku úsilí o integraci evropských států nebyl sport prvním problémem v pořadí. Navíc v době poválečné nebyl kredit ani profesionalizace sportu tak rozvinut, ale jak jsem psal v úvodu, právě v následujících dekádách přišlo zřejmě nejdynamičtější období jeho vývoje. To s sebou logicky přineslo potřebu zaobírat se jím právně. Vztah sportu a práva EU tak vymezila zejména judikatura Soudního dvora EU. Rozhodl jsem se níže rozebrat nedůležitější judikáty a jejich dopad na sportovce členských zemí.

Případ Walrave a Koch v. Associaton Union Cycliste Internationale^{29 30}

Případ WALRAVE A KOCH v. ASSOCIATION UNION CYCLISTE INTERNATIONALE vyústil v první judikát ESD (dnes SdEU), který zasáhl do

---

²⁸Jednoduše bych se ještě zmínil o principu přímého účinku práva EU. Znamená, že se fyzické a právnické osoby mohou dovolat práva EU (primárního, ale i nařízení, směrnic, rozhodnutí apod.) u soudu aniž by bylo inkorporováno do právního řádu země. U nepřímého to není možné. Dále se hovoří o přímém účinku vertikálním a horizontálním. U vertikálního se práva EU smí dovolat fyzická nebo právnická osoba jen oproti orgánům státu (typicky u směrnic), u horizontálního i vůči ostatním fyzickým a právnickým osobám.

²⁹U všech judikátů jsem vycházel především z KRÁLÍK, M. Právo ve sportu. Praha: C.H.Beck, 2001. s. 218 a HAMERNÍK, P. Sportovní právo s mezinárodním prvkem. Praha : Auditorium, 2007. s. 36

³⁰Rozhodnutí SdEU ze dne 12.12. 1974 č. 36/74 B. N. O. Walrave and L.J.N. Koch v. Association Union Cycliste Internationale

sportovní oblasti. Stefan Walrave a Sigrid Koch byli v 70. létech jedni z nejlepších cyklistických vodičů.³¹ V roce 1973 zavedla Mezinárodní cyklistická asociace (UCI) nová pravidla, na základě kterých mohli pro účely mistrovství světa startovat jen cyklista a vodič stejné národnosti. Oba sportovci nemohli najít cyklisty nizozemské národnosti s adekvátní výkonností (měli možnost uzavřít výhodné smlouvy pouze se sportovci z Belgie či Německa) a tak se rozhodli napadnout pravidla UCI, resp. jejich soulad se zakládacími smlouvami EHS. Domáhali se jejich zrušení pro rozpor s pravidly o volném pohybu osob, služeb a rovnosti osob všech členských států.

Pro účely této diplomové práce má rozsudek tohoto případu hned dvě zcela zásadní roviny. Soud totiž nejdříve zkoumal, zda lze aplikovat komunitární právo na sport. Dosáhl zde kladného stanoviska a to za předpokladu, že se jedná o ekonomickou aktivitu ve smyslu článku 2 Smlouvy o ES. Tudiž se na profesionální sport vztahují články 39 a 49 Smlouvy o ES. Jeho provozovatelé požívají ochrany zákazu omezování volného pohybu pracovníků a zákazu diskriminace z důvodu státní příslušnosti. Každý pracovník v EU má právo bydlet a pracovat v kterékoliv zemi společenství. Ke smůle obou sportovců však ESD připustil výjimku z tohoto pravidla: „Zákaz diskriminace založený na národnosti se netýká složení sportovních mužstev ve formě národních, kde vytváření těchto mužstev je otázkou, zajímavější jedině sport a jako takovou cizí jakékoliv ekonomické aktivitě. Toto omezení však musí zůstat vyhrazeno svému vlastnímu účelu. “Lze souhlasit s tím, že klání národních družstev složených z hráčů kterékoliv evropské národnosti (za předpokladu, že v dané zemi pracují nebo žijí) by pozbylo zajímavosti a principiálně své podstaty. Z tohoto hlediska je rozsudek ESD pochopitelný. Obtížněji je ale možné ztotožnit se s částí odůvodnění, že sport na úrovni národních mužstev je cizí jakékoliv ekonomické aktivitě. Mimo příjmů, které dostávají sportovci za reprezentování od národních federací či sponzorů, totiž zvyšují i svou cenu na trhu práce. Může být značný rozdíl, zda je např. mladý fotbalista členem reprezentace, či reprezentační juniorky, nebo hraje pouze za svůj oddíl. Při sjednávání profesionálního kontraktu má takový hráč

---

³¹Vodič je profesionální sportovec, který neusiluje o dosažení co nejlepšího výsledku ve svůj prospěch, ale ve prospěch jiných profesionálních sportovců účastnících se stejné sportovní soutěže, kteří mu za tuto „službu“ platí odměnu (dále jen „platící sportovec“). Tohoto svého cíle dosahuje nejčastěji taktizováním ve prospěch platícího sportovce, popř. omezováním jiných sportovců. Tyto praktiky jsou nejtýpější pro sportovní odvětví cyklistika, popř. různé běhy na delší tratě v atletice (zdroj: Sluka, T. Profesionální sportovec - právní a ekonomické aspekty. Ostrava: Havlíček brain team, 2007. s.51-52.)

nesrovnatelně lepší pozici, stejně tak výkupní klauzule ze smlouvy bude stanovena na vyšší částce, z čehož pro sportovce plyne v případě transferu vyšší podíl na přestupové částce. Spravedlivě je třeba dodat, že se logicky za 38 let komercializace sportu výrazně zvýšila.

Druhou velmi důležitou částí rozsudku je deklarace profesionální sportovní činnosti jako činnosti pracovní a označení profesionálních sportovců za pracovníky. I přesto, že nelze ztotožňovat pojem pracovníka v právu EU s pojmem zaměstnance v tuzemském právu, rozpor s českou praxí je zřejmý. Pro příklad zde uvádím rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. listopadu 2011 sp. zn. 2 Afs 16/2011, ze kterého vyplývá akceptace postavení sportovce jako OSVČ. O této problematice bude šířeji pojednáno v následujících kapitolách.

Případ Dona versus Mantero³²

Další zásadní rozsudek se vztahem ke sportu byl vydán v roce 1976. Týkal se italského fotbalového klubu FC Rovigo. Pan Mario Mantero byl v té době jeho předsedou, pan Gaetano Dona byl pověřen hledáním nových posil na přestupovém trhu. Pan Dona se snažil přimět k přestupu nejen domácí hráče, ale i zahraniční a s touto snahou zveřejnil v belgickém tisku inzerát na nábor nových hráčů. Jeho předseda, pan Mantero, se odmítl zabývat nabídkami na angažování zahraničních fotbalistů a navíc odmítl panu Donovi nahradit výdaje za inzerát. Měl zájem angažovat do týmu pouze italské hráče a navíc poukázal na předpisy tamní fotbalové federace, které neumožňovaly nabírat cizince. Domácí soud se proto rozhodl podat předběžnou otázku na kompatibilitu doložky o národnosti s právem společenství.

Evropský soudní dvůr rozhodl vcelku předvídatelně ve prospěch pana Doni a uvedl, že diskriminace na základě národnosti je nepřijatelná. Na základě volného pohybu osob má každý občan Evropské Unie právo pohybovat se, žít a pracovat v kterémkoliv členském státě. Uvedené principy dopadají i na oblast sportu, jde-li o ekonomickou činnost podle čl. 2 smlouvy. Soud dále zopakoval výjimku z principů v případě národních týmů.

Tyto dva rozsudky otevřely profesionálním sportovcům cesty za angažmá po celém prostoru společenství a usnadnily jim uplatnění. To mohli pocítit např. čeští fotbalisté po našem vstupu do EU v roce 2004, kdy se jim otevřel nový pracovní

---

³²Rozhodnutí SdEU ze dne 14. 7. 1976 č. 13/76 Gaetano Dona vs. Mario Mantero

trh. Zatímco před tím byli omezováni cizineckými kvótami pro hráče mimo EU (ty platí dodnes), dnes mohou přestupovat prakticky libovolně. Např. ve Španělsku smí klub nasadit do zápasu maximálně tři občany s národností mimo EU. Logicky si tedy vybírá ty nejlepší z nejlepších a to znamená v konkurenci jihoamerických fotbalistů praktickou nemožnost se do něj dostat. Poptávka po našich hráčích tak výrazně vzrostla.

Jak uvádí Michal Králík, UEFA se s výše zmíněnými pravidly těžko smiřuje. Je totiž podstatou fotbalu, aby za evropské kluby hráli hráči jejich národnosti, což by stimulovalo mladé talenty k tréninku a rozvoji (nemluvě o lepší fixaci diváků-spotřebitelů na domácí hráče). Tak se snažila např. zavést kvóty na omezení cizinců v týmu skrz zmiňovaná pravidla 3+2, nebo 6+5. V prvním případě šlo o gentlemanskou dohodu UEFY s Evropskou komisí, na základě které se mohly v určitých ligách v sezoně 1992/1993 utkat kluby pouze s třemi cizinci a dvěma naturalizovanými hráči (mající domicil v členské zemi déle než 5 let). Toto kompromisní řešení šité na míru oblasti fotbalu ale pochopitelně nebylo v souladu se základními zásadami práva EU a definitivně bylo zrušeno rozsudkem Bosman s odkazem na to, že Komise EU není oprávněna schválit řešení, které je v rozporu s právem EU.³³

Stejný osud potkal nejnovější snahu o udržení národních identit v klubovém fotbale, pokus o zavedení pravidla 6+5. Na základě tohoto pravidla by mohl fotbalový tým postavit jen pět hráčů jiné národnosti. Na toto téma byla vedena široká diskuse všech úrovní, bylo argumentováno pro i proti, ale pravidlo opět ztroskotalo na základním problému, nesouladu s principem volného pohybu osob. Fotbal tedy prozatím žádnou výjimku nedostal a nedá se budoucnosti očekávat její zavedení.

„Závěry rozsudků Walrawe a Dona:

1. předpisy sportovních organizací patří do pravomoci práva společenství,
2. provozování sportu patří do pravomoci práva společenství za předpokladu, že představuje ekonomickou činnost,
3. vzhledem k tomu, že činnost profesionálních nebo poloprofesionálních fotbalových hráčů je odměňovaná, spadá do pravomoci práva společenství (dnes EU),
4. tato činnost je podřaditelná buď čl. 48, nebo 59 Smlouvy,

---

³³ KRÁLÍK, M. Právo ve sportu. Praha: C.H.Beck, 2001. s. 221

5. jsou možné výjimky ze zákazů podle článků 6, 48 a 59 v mezích jurisdikce Evropského soudního dvora. “³⁴

Případ Bosman^{35 36}

Případ belgického fotbalisty Jean-Marca Bosmana je bezpochyby nejvýznamnější a mediálně nejprezentovanější kauzou v oblasti sportu, která byla řešena v rámci Evropského dvora. Pro jejího hlavního aktéra znamenala faktický konec sportovní kariéry, pro sportovní oblast otřes autonomie normotvorby v rámci sportovních asociací. Není úkolem této práce zde vypisovat všechny události tohoto dlouho táhnoucího se případu, kladu si za cíl připomenout jeho nejdůležitější fakta a závěry.

Jean-Mark Bosman (narozen 1964), fotbalovým povoláním středopolař, byl profesionálním fotbalistou a odchovancem RC Liége. Roku 1988 s ním podepsal dvouletý profesionální kontrakt, jehož platnost mu vypršela ke 30. červnu 1990. Na základě této smlouvy pobíral 120 000 BFR měsíčně. Dne 21. dubna mu jeho zaměstnavatel nabídl novou smlouvu s měsíčním platem pouze 30 000 BFR, což v té době byla nejnižší platová hranice podle stanov belgické fotbalové asociace. Tato částka byla zjevně neodpovídající vzhledem ke zkušenostem a věku fotbalisty. Bosman tuto nabídku odmítl a za trest se ocitl na přestupově listině. Výše odstupného byla vypočtena částkou 11 743 000 BFR³⁷. V důsledku neadekvátního odstupného o Bosmana žádný klub zájem neprojevil. Fotbalista sám kontaktoval francouzský druholigový celek US Dunkerque a smluvil s ním nové angažmá. Jeho gáže měla činit 100 000 BFR měsíčně a 900 000 BFR jako bonus za podpis smlouvy. Dne 27. 7. uzavřely oba kluby smlouvu o ročním hostování hráče v US Dunkerque za 1 200 000 BFR, ovšem realizace tohoto kroku vyžadovala odeslání mezinárodního certifikátu o přestupu belgickou

---

³⁴ Tamtéž

³⁵ Rozhodnutí SdEU ze dne 15.12. 1995 č. C-415/93 Union Royale de Belge des Sociétés de Football Association and Others v. Jean-Marc Bosman

³⁶ V tomto případě jsem čerpal zejména KRÁLÍK, M. Právo ve sportu. Praha: C.H.Beck, 2001. s. 222, HAMERNÍK, P. Sportovní právo s mezinárodním prvkem. Praha : Auditorium, 2007. s. 36 a WEATHERILL, Stephen.. European sports law : Collected paper, The Hague, The Netherlands : T.M.C. Asser press, 2007, 54 s., ISBN 978-90-6704-243-7

³⁷ Tabulkové odstupné se vypočítává na základě věku hráče, výše jeho příjmu, počtu startů v lize, či reprezentaci

fotbalovou federací francouzské. Přestup se neuskutečnil, protože RC Liège z důvodu pochybností o solventnosti francouzského klubu neiniciovalo posláni příslušných dokumentů a smlouvy nenabýly platnost. Takto začaly dlouhé peripetie belgického fotbalisty. Ten celou následující sezonu neodehrál a v srpnu 1990 bylo zahájeno řízení u soudu prvního stupně. Zde se Bosman domáhal, aby mu bylo vypláceno 100 000 BFR měsíčně až do nalezení nového klubu a zbavení povinnosti platit odstupné pro nový klub. Soud nakonec klubu uložil platit hráči 30 000 BFR a zdržení se zásahů do hledání nového angažmá.

Odvolací soud v Liège (Cour d'Appel) požádal v r. 1991 ESD o předběžné rozhodnutí, zda se vztahuje ustanovení o volném pohybu osob na oblast kopané. Bosman v roce 1992 uplatnil vůči UEFA rozšířený nárok, jehož cílem bylo vydání rozhodnutí, které by stanovilo, že ani přestupní systém ani tzv. národnostní klauzule (cizinecké kvóty) se na něho nevztahují. Odvolací soud potvrdil, že soud I. stupně se měl zabývat zákonností neprávnických norem URBSFA ve vztahu k evropskému právu tak, jak to Bosman požadoval. Dále požádal ESD (SdEU) o rozhodnutí, zda působnost čl. 48, 85 a 86 dopadá i na fotbalisty. Protistrana neuspěla s dalšími odvoláními a v roce 1995 (mezitím fotbalista nemohl najít angažmá, velice pravděpodobně byl odměněn za vzepření se autonomním pravidlům, což potvrdil generální advokát Lenze když prohlásil, že „fotbalový průmysl je schopen při společném postupu zásadním způsobem ovládat ekonomickou sílu a ochránit se vzepření individuálních klubů či hráčů, kteří se cítí poškození pravidly tohoto průmyslu“³⁸) byli k ESD vzneseny otázky, zda výše zmíněné články lze interpretovat³⁹ tak, že:

a) „zakazují fotbalovému klubu vyžadovat a přijímat finanční, respektive transferový poplatek- odstupné- za zaměstnání jeho bývalého hráče, jehož kontrakt již vypršel, v jiném klubu v jiném členském státě,

b) zakazují národním a mezinárodním asociacím či federacím zavádět v jejich pravidlech ustanovení omezující přístup zahraničních hráčů z ES do jiných soutěží, které tyto asociace organizují (cizinecké kvóty).“⁴⁰

Nejprve musel ESD rozhodnout, zda přestupy hráčů lze subsumovat pod režim evropského práva. V souladu s judikaturou již ze 70. let bylo rozhodnuto, že to je

---

³⁸ HAMERNÍK, P. Sportovní právo s mezinárodním prvkem. Praha : Auditorium, s 41

³⁹ KRÁLÍK, M. Právo ve sportu. Praha: C.H.Beck, 2001. s. 227

⁴⁰ HAMERNÍK, P. Sportovní právo s mezinárodním prvkem. Praha : Auditorium, s 42

možné, protože Bosman byl profesionál a tudíž se jednalo o ekonomickou aktivitu.

Dále se řešil bod a). Zde ESD uvedl, že v momentě, „kdy sportovní předpisy stanoví, že profesionální hráč fotbalu nemůže vykonávat svou činnost v jiném klubu v členské zemi, pokud tento nový klub nezaplatil bývalému klubu částku za přestup, jejíž výše byla stanovena oběma kluby nebo určena v souladu s řádem sportovních asociací, pak tyto předpisy představují překážku volného pohybu pracovníků. To v praxi umožnilo hráčům nejen přestupovat po vypršení kontraktu bezplatně do klubu z jiné členské země, ale sekundárně jim to také zvýšilo příjmy. Kluby totiž preferují získání hráčů po skončení jejich kontraktů, aby ušetřily na jejich odstupném. Tím pádem má takový hráč více smluvních nabídek a může si vybrat tu nejvyšší (pro klub je výhodnější o něco navýšit příjem hráči než jej vykoupovat ze smlouvy).

Neuspěli tak Bosmanovi odpůrci, kteří argumentovali, že omezení práv fotbalistů nemá ekonomický, ale pouze sportovní základ. Svá tvrzení postavili na premisách, že:

- 1) Fotbalové asociace chtěly uvedenými omezeními vybudovat vztah a vazby mezi klubem a zemí,
- 2) omezený počet cizinců v ligách a klubech pomáhá vytvořit dostatečnou základnu domácích hráčů pro potřeby reprezentace země,
- 3) uvedené pravidlo zabraňuje nejbohatším klubům ve vykoupení nejlepších hráčů na trhu.“⁴¹

Nutné je také zmínit, že toto rozhodnutí se nevztahuje na přestupy sportovců v rámci jedné země. Zde je i po vypršení kontraktu stanovováno tabulkové odstupné. S velikou pravděpodobností se však lze domnívat, že bylo-li by toto pravidlo napadeno u SdEU, muselo by být ze stejných důvodů zrušeno.

Soud se zabýval dále bodem b), nebo-li přípustností cizineckých kvót. Jak jsem výše zmínil, v té době bylo v platnosti pravidlo UEFA 3+2, jehož podstatu jsem objasnil. Dle soudu ESD se jednalo o pravidlo diskriminační- omezovalo právo fotbalisty účastnit se fotbalových utkání z důvodu příslušnosti k jinému státu EU. Ani zde tedy soud neuznal argumenty opírající se o výjimečnost sportovního odvětví, kde je třeba zdůraznit národnostní identitu klubů. Potvrdil také, že jedinou výjimkou je tvorba národních týmů.

---

⁴¹ KRÁLÍK, M. Právo ve sportu. Praha: C.H.Beck, 2001. s. 227

SdEU se zabýval také souladem transferových oken⁴² s pravidlem o volném pohybu pracovníků. Ta byla nakonec shledána v souladu s právem EU, generální advokát Lenz ve svém stanovisku poznamenal, že omezení přestupových období ve sportu je nezbytné k dosažení legitimního průběhu sportovní soutěže a má kladný dopad na hospodářskou soutěž (soutěž sportovních klubů), nebýt vymezených termínů pro obchodování s hráči, mohly by v klíčových zápasech solventní sportovní kluby nakoupit hráče z ostatních sportovních klubů, které v soutěži již skončily (což se děje mimo jiné v české hokejové extralize). Všechny odborné publikace se shodují, že nejdůležitějším východiskem případu je nabourání autonomie novotvorby v rámci mezinárodních sportovních institucí. Je-li sportovní činnost ekonomickou činností dle čl. 2 SES, je nutné ji upravovat v souladu s právem EU. Sportovci z nečlenských zemí EU jsou i nadále zatíženi uvedenými cizineckými kvótami, viz výše. Toto rozhodnutí je aplikovatelné i na jiné profesionální kolektivní sporty.

Spor Jean-Marca Bosmana se táhl osm let a stál jej celý zbytek fotbalové kariéry. Podobný osud může vzhledem k délce sportovního života potkat většinu sportovců napadnuvších autonomní pravidla sportovních asociací.

---

⁴² Transferové okno je časový úsek kdy je možné nakupovat a prodávat hráče. V evropském fotbale jsou okna dvě, letní mezi 1. 7. a 30. 8. , zimní od 1. do 30. ledna.

4. Právní postavení sportovního klubu v Právním řádu ČR

Vymezení právního postavení sportovního klubu je do této práce umístěno, jelikož kolektivní sportovci realizují svoji profesi pod jeho hlavičkou. Základním zákonem pro tvorbu právnických osob ve sportu je zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů. Uspořádání sportovních organizací má pyramidovou strukturu, na jejímž vrcholu jsou samostatné právnické osoby jako například Český svaz tělesné výchovy, či Český olympijský výbor. Ty jsou nazývány tzv. střešními organizacemi, které sdružují jednotlivé sportovní svazy. Sportovní svazy mají podobu občanských sdružení, jako např. Fotbalová asociace České republiky nebo Český svaz ledního hokeje. Pod těmito asociacemi jsou sdružovány jednotlivé kluby, které jsou právnickými osobami ve smyslu ustanovení § 18 zákona č. 40/1964, občanského zákoníku. Dle něj jsou právnickými osobami:

- a) sdružení fyzických nebo právnických osob,
- b) účelová sdružení majetku,
- c) jednotky územní samosprávy,
- d) jiné subjekty, o kterých to stanoví zákon.

Po roce 1989 byly kluby nejčastěji zakládány jako občanská sdružení a také dnes je u nich tato právní forma nejčastější. Druhou velmi častou právní formou, rozšířenou zejména u klubů z vyšších soutěží sdružující profesionální sportovce, jsou kapitálové společnosti.

4.1. Sportovní kluby jako občanská sdružení

Občanská sdružení jsou nejjednodušší formou sdružení občanů za účelem výkonu určité činnosti, mající zároveň právní subjektivitu. Jsou základním projevem článku 20 Listiny základních práv a svobod, který zaručuje právo svobodného sdružování a je rozvinut výše zmíněným zákonem č. 82/1990 Sb. o sdružování občanů ve znění pozdějších předpisů. „Jedná se o právnické osoby založené podle občanského práva, to upravuje jejich postavení a právní vztahy, do nichž vstupují. Pokud nejsou zapsány do obchodního rejstříku, anebo nemají podnikatelské (živnostenské) oprávnění, nejsou podnikateli a závazkové vztahy

uzavírané v rámci jejich činnosti nespádají pod režim úpravy obchodního zákoníku. ⁴³

Vznik občanského sdružení je podmíněn registrací Ministerstva vnitra, prováděnou na základě návrhu minimálně tří občanů, z nichž alespoň jeden musí být plnoletý. Zákon nijak nevymezuje povinnosti vytvoření základního kapitálu. Spolu s žádostí o registraci občanského sdružení musí navrhovatelé předložit návrh stanov. Ty jsou základní listinou občanského sdružení a dle zákona v nich musí být uvedeny:

- a) název sdružení,
- b) sídlo,
- c) cíl jeho činnosti,
- d) orgány, způsob jejich ustanovování, určení jejich funkcionářů oprávněných jednat jménem sdružení,
- e) ustanovení o organizačních jednotkách, pokud budou zřízeny a pokud budou jednat svým jménem,
- f) zásady hospodaření.

Je obecně doporučováno, aby stanovy obsahovaly povinnost sportovní organizace hájit práva svých členů či sdružených oddílů stejně jako povinnost dohlížet na dodržování povinností. Zákon obligatorně nestanovuje orgánovou strukturu sdružení, je tedy třeba ustanovit nejvyšší orgán organizace (valnou hromadu, výroční schůzi apod.), statutární orgán (předseda klubu, prezident, výkonný výbor) a kontrolní orgán (dozorčí rada, kontrolní a revizní komise). V případě valných hromad či výročních schůzí je potřeba rozlišovat mezi řádnou a mimořádnou a rovněž precizně definovat usnášeníschopnost. U všech orgánů je třeba definovat kompetence a uvést je do vzájemného souladu. Toto se zdá být velmi důležité vzhledem k tomu, že dispozitivní uspořádání může vést k menší průhlednosti orgánové struktury a tím pádem i nedůvěryhodnosti pro třetí osoby při jednání se sdružením. ⁴⁴

Stanovy by dále měly obsahovat základní úpravu jednání (jednací řád) orgánů klubu anebo alespoň delegovat pravomoc k vydání jednacího řádu na orgány klubu. Dále také úpravu specifických práv a povinností členů, způsoby nabývání a pozbývání členství, případně podmínky členství, vztah rozpočtu a finančního

---

⁴³ KOL. AUTORŮ. Všeobecná encyklopedie. 7.díl. Praha: Odeon, 2001 s. 82

⁴⁴ TOPINKA, J. STANJURA, J. Občanská sdružení ve sportu. Praha : Olympia, 2001. 13. S. ISBN 80-7033-223-9.

účetnictví, způsob určení a výběru členských příspěvků, či způsob vydávání a závaznost vnitřních prepisů občanského sdružení. Pokud jde o bod c), tedy cíl činnosti sdružení, mohl by obsahovat pořádání sportovních soutěží, zabezpečování sportovní přípravy, zajištění provozu sportovišť, či výchovu trenérů a rozhodčích⁴⁵. Dále například budování dalších sportovišť a napomáhání rozvoje veřejného života, kultury a zdraví v obci.

V praxi musí tedy sportovní klub jako občanské sdružení vymezit organizační strukturu, kterou zákon, vyjma zmínky o statutárním orgánu, neupravuje. Kupříkladu stanovy fotbalového klubu FK Říčany vymezují tři hlavní orgány- valnou hromadu, výkonný výbor a revizní komisi. Valná hromada je nejvyšším orgánem klubu a je svolávána nejméně jednou za dva roky výkonným výborem. Den a místo konání musí výkonný výbor určit nejméně měsíc předem a upozornit na ně vývěskou v sídle klubu. Valná hromada je tvořena všemi členy klubu staršími 18 let. Je příslušná zejména k rozhodnutí o změně názvu klubu, změně stanov klubu, posuzování a schvalování dlouhodobého hospodaření klubu, stanovení koncepce činnosti klubu pro příští období, volbě a odvolávání členů výkonného výboru a revizní komise, rozhodování o zániku klubu dobrovolným rozpuštěním nebo sloučením s jiným klubem zákonem přípustným způsobem. Valná hromada je usnášeníschopná v případě, že je na ni přítomna většina členů klubu starších 18 let. Usnáší se prostou většinou přítomných delegátů. Pokud není přítomna půl hodiny po plánovaném zahájení nadpoloviční většina delegátů s hlasem rozhodujícím, je valná hromada usnášeníschopná v počtu členů přítomných.

Výkonným orgánem valné hromady je výkonný výbor. Jde se o statutární orgán, jednající jménem klubu. Má za úkol zabezpečovat plnění úkolů svěřeným valnou hromadou v období mezi jejími jednotlivými schůzemi. Zasedá jednou měsíčně, rozhoduje ve všech věcech, které nejsou ve výlučné pravomoci valné hromady, přičemž valná hromada si může vyhradit rozhodnutí v dalších otázkách. Z jednání výboru se pořizuje písemný zápis, který podepisuje jeho předseda. Výkonný výbor má 5 členů, kteří jsou voleni na 4 roky. Jeho členy jsou předseda, místopředseda, tajemník, hospodář a člen výkonného výboru. Výkonný výbor zejména zabezpečuje plnění usnesení valné hromady, svolává řádné a náhradní valné hromady klubu a navrhuje jejich program, připravuje podklady a zprávy o

---

⁴⁵ TOPINKA, J. STANJURA, J. Občanská sdružení ve sportu. Praha : Olympia, 2001. 14. S. ISBN 80-7033-223-9.

činnosti valné hromadě, angažuje trenéry a jiné odborníky do sportovního vedení klubu, či obstarává spolupráci s orgány obce a ostatními subjekty. Usnášeníschopný je za předpokladu, že je přítomna alespoň nadpoloviční většina jeho členů. Člen výkonného výboru smí ze své funkce odstoupit, jeho funkce zaniká písemným oznámením tohoto faktu výkonnému výboru.

Revizní komise je kontrolním orgánem, provádí revizi hospodaření výkonného výboru. Počet jejích členů, její členy a její statut schvaluje valná hromada. Momentálně jsou členové revizní komise 3.

Celkově v České republice je v současnosti evidováno okolo 80 000 občanských sdružení, se sportovním zaměřením je jich zhruba 15 tisíc, ČSTV pak sdružuje okolo 9500 subjektů. Od 1. 1. 2014 se budou nazývat spolky podle nového občanského zákoníku. Ty stávající, které mají v názvu slovo sdružení, se budou muset přejmenovat do 1. 1. 2016.

4.2. Sportovní kluby jako kapitálové společnosti

Profesionalizace, komercializace a celkový růst sportovního průmyslu si postupem času vyžádaly, aby se z některých klubů staly kapitálové společnosti. S příchodem velikých investorů začala být naléhavější potřeba ochrany jejich prostředků a tím pádem zprůhlednění organizace sportovních klubů. Mezi sportovními kluby proudí nemalé částky, kupříkladu při placení přestupu hráče nebo při hrazení jeho mzdy. Nezodpovědnou finanční politikou klubu, nebo náhlou ztrátou zdrojů financování se kluby často dostávají do platební neschopnosti. Ekonomická situace sportovních klubů se může měnit ze dne na den, jejich náklady jsou vysoké, zatímco jejich příjmy mohou kolísat v závislosti na sportovních výsledcích. Ty jsou ve sportovním světě, vzhledem k nevyočitatelnosti výsledku, nejisté. To je ostatně jednou ze základních podstat sportovního klání. Nicméně pokud se klub dostane do platební neschopnosti, největší skupinou jeho věřitelů jsou samotní hráči, kteří by měli být chráněni. Jejich sportovní kariéry jsou totiž krátké a další uplatnění na trhu práce je pro velmi obtížné.

Z těchto důvodů, zejména za účelem lepší ochrany věřitelů, přijímají sportovní svazy řídicí sportovní soutěže a sdružující sportovní kluby opatření, na základě kterých se musí sportovní kluby transformovat na kapitálové obchodní společnosti. Tato tendence se v oblasti fotbalu projevila vytvořením licenčního

systému, jehož smyslem bylo, aby všechny fotbalové kluby startující od sezóny 1996/1997 v evropských pohárových soutěžích měli právní formu akciové společnosti. Dnes stejná úprava pro českou úpravu.

Sportovní kluby, jakožto kapitálové společnosti, mají zapsáno jako předmět podnikání nejčastěji sportovní činnost, marketingovou a reklamní činnost, zprostředkovatelskou sportovní činnost, provozování tělovýchovných a sportovních zařízení sloužící regeneraci. Zapisují se do obchodního rejstříku a mají postavení podnikatele podle 2 odst. 2 a) zákona 513/1991 Sb., obchodního zákoníku. Skutečnost, že jde o podnikatele, nemusí ale nutně znamenat, že tito podnikatelé vykonávají podnikatelskou činnost. Realizace profesionálního sportu v konkrétním odvětví, přestože představuje zapsaný předmět činnosti klubu, nemusí být podnikáním. Na základě §56/ odst. 1 společnost s ručením omezeným nebo akciová společnost mohou být založené i za jiným účelem než podnikáním. Pod tento odstavec by mohlo spadat i provozování sportovní činnosti.⁴⁶

Pochybnosti mohou vznikat ohledně splnění dalšího definičního znaku podnikatelských subjektů a to je ziskovost, resp. provozování činnosti za účelem zisku. Lze logicky namítnout, že např. ve fotbalové Gambrinus lize mezi kluby negeneruje zisk (vyjma případů, kdy se kvalifikují do Ligy mistrů a vydělá nemalé prostředky) ani jeden. V knize Otázky sportovního práva píše Marcel Dolobáč, že účel dosažení zisku nemusí nutně odpovídat reálnému výsledku, vygenerování zisku musí být alespoň potencionálně možné. O tom nelze pochybovat. Příjmy klubů v zahraničních ligách jsou navíc nezanedbatelné. Mezi hlavní zdroje patří prodej televizních práv, prodej hráčů, výtěžek ze vstupenek, či zisk z reklamní činnosti. Obecně lze konstatovat, že činnost sportovních klubů, jakožto i celá sportovní činnost se pohybuje na hraně mezi podnikatelskou aktivitou a aktivitou kulturně-sociálního zájmu. Jednoznačně se v ní prolínají oba výše zmíněné prvky a vždy záleží na tom, který v konkrétní situaci převáží. Jedná se v podstatě o podobný problém, jaký řešil SdEU v rozsudcích Walrave a Koch, Dona vs. Mantero, či Bosman. A také Soudní dvůr Evropské Unie vnímá profesionální sport (zejména fotbal) jako ekonomickou aktivitu.

---

⁴⁶ KOL. AUTORŮ. Všeobecná encyklopedie. 7 .díl. Praha: Odeon, 2001 s. 80

4.2.1. Organizační struktura akciové společnosti

Zásadní je skutečnost, že právo kapitálových společností (resp. obchodní zákoník) stanovuje právní odpovědnost statutárních orgánů, pravidla obchodního fungování a možnost přehledného auditovaného hospodářství.⁴⁷ Zákon neponechává zakladatelské smlouvě (stanovám) tak vysokou míru volnosti uspořádání společnosti.

Akciová společnost se zakládá zakladatelskou smlouvou a vzniká dnem zápisu do obchodního rejstříku. V zakladatelské smlouvě musí být vymezeno, zda půjde o akciovou společnost s veřejnou nabídkou akcií (pak je minimální vklad 20 milionů korun českých) nebo bez (minimální vklad 2 miliony). Zakladatelská smlouva nebo zakladatelská listina musí dále obsahovat na základě §163 zákona č. 519/1991 Sb., Obchodního zákoníku:

- a) firmu, sídlo a předmět podnikání (činnosti),
- b) navrhovaný základní kapitál,
- c) počet akcií a jejich jmenovitou hodnotu, podobu, v níž budou akcie vydány, jakož i určení, zda akcie budou znít na jméno nebo na majitele, popřípadě kolik akcií bude znít na jméno a kolik na majitele; mají-li být vydány akcie různých druhů, jejich název a popis práv s nimi spojených, popřípadě údaj o omezení převoditelnosti akcií na jméno,
- d) kolik akcií který zakladatel upisuje, za jaký emisní kurs, způsob a lhůtu pro splacení emisního kursu a jakým vkladem bude emisní kurs splacen,
- e) splácí-li se emisní kurs akcií nepeněžitými vklady, i určení předmětu nepeněžitého vkladu a způsobu jeho splacení, počet, jmenovitou hodnotu, podobu, formu a druh akcií, jež se vydají za tento nepeněžitý vklad,
- f) alespoň přibližnou výši nákladů, které v souvislosti se založením společnosti vzniknou,
- g) určení správce vkladu podle § 60 odst. 1,
- h) má-li být alespoň část akcií vydána na základě veřejné nabídky akcií, i údaje uvedené v odstavci 2 písm. a) až g),
- i) návrh stanov.

Stanovy, jakožto základní dokument společnosti, obsahují zásadní informace, způsob fungování orgánů společnosti a počty jejich členů, pravidla změny stanov,

---

⁴⁷ ZUSKA, Karel. Právo a profesionalismus ve sportu, www.epravo.cz, dostupné z <http://www.epravo.cz/top/clanky/pravo-a-profesionalismus-ve-sportu-36109.html>

způsob rozdělení zisku atd. Akciová společnost musí obligatorně ustanovit tyto orgány:

Valná hromada je nejvyšším orgánem společnosti. Do její působnosti spadá možnost měnit stanovy, zvyšovat a snižovat základní kapitál, volit a odvolávat členy představenstva a dozorčí rady, schvalovat řádnou či mimořádnou účetní uzávěrku, rozhodovat o rozdělení zisku, stanovit výplaty tantiém a dividend, či rozhodovat o zrušení společnosti. Je to orgán, který udává společnosti dlouhodobou koncepci a rozhoduje o nejdůležitějších krocích ve společnosti. Na jejím každodenním chodu se nicméně bezprostředně nepodílí. Její praktický podíl na řízení sportovního klubu tak není v žádném případě zásadní. Jeho chod po většinu času zabezpečuje představenstvo.

Představenstvo je statutárním orgánem akciové společnosti. Jedná jménem společnosti a jeho členové jsou odpovědní za ekonomický chod klubu, zabezpečují každodenní úkony nutné k jeho fungování. Jde zkrátka o všechny záležitosti nesvěřené valné hromadě. Valná hromada nebo dozorčí rada volí členy představenstva, nejméně 3 a to na 5 let. Ve sportovním klubu je dále zcela zásadní skutečnost, že jmenuje a odvolává profesionální management společnosti. Má tedy bezprostřední vliv na sportovní chod klubu a jeho personální obsazení.

Dozorčí rada je kontrolním orgánem společnosti. Navíc jmenuje představenstvo a to za předpokladu, že tak nečiní valná hromada. Její hlavní činnost tkví právě v kontrole výkonu působnosti představenstva, zejména jeho hospodaření a péče řádného hospodáře. Musí být nejméně tříčlenná a počet členů musí být dělitelný třemi. Z podstaty je zřejmé, že člen dozorčí rady nesmí být zároveň členem představenstva.

Do profesionálního managementu bývají často jmenovány osoby odchylné od členů jiných orgánů společnosti. Bývají to sportovní odborníci odpovídající zejména za koncepci sportovní činnosti ve všech věkových kategoriích klubu. Do jejich působnosti spadá výběr a kontrola dalších odborníků jako jsou trenéři, scouti, poradci, sportovní lékaři, či kustodi.

Kupříkladu představenstvo největšího českého fotbalového klubu AC Sparta Praha je pětičlenné. Jeho předseda Daniel Křetínský a místopředseda Dušan Svoboda jsou zástupci majoritního vlastníka J&T. Jejich postavení požaduje vyšší míru právní odbornosti a znalostí ohledně vedení společnosti, spíše než konkrétní znalosti ohledně sportovního vedení klubu. Další dva členové Jakub Hlavica a Michal Viktorín jsou pověřeni finančním vedením společnosti. Poslední člen

Jakub Otava je personálním ředitelem, do jehož působnosti spadá výběr profesionálních odborníků do managementu a dohled nad celou personální politikou klubu. Předseda dozorčí rady Dušan Palcr je rovněž zástupcem majoritního vlastníka- společnosti J&T. Ostatní členové jsou odborníci na obchodní vedení společnosti.

Sportovní management klubu je tedy vybírán představenstvem, resp. spadá zejména do působnosti personálního ředitele Jakuba Otavy. V něm jsou zaměstnání Jakub Hlavica, zástupce představenstva a finanční ředitel klubu, a Jaroslav Hřebík. Do jeho působnosti spadá celý sportovní úsek, spolu s personálním ředitelem je zodpovědný za výběr dalších specializovaných zaměstnanců a sportovní výsledky ve všech kategoriích, jichž se klub účastní. Mezi jeho pravomoci naopak nepatří výběr zaměstnanců pro oddělení, jejichž působení nesouvisí se samotnou sportovní činností, např. oddělení pro komunikaci s veřejností, oddělení péče o sponzory nebo právní oddělení. Výběr těchto zaměstnanců provádí představenstvo. Závěrem této kapitoly lze konstatovat, že samotný styk s hráči vykonává zejména profesionální trenér. Ten je bezprostředně zodpovědný za sportovní výsledky „A“ týmu a velmi často i za výběr hráčů jeho hráčů a hlavně je jejich přímým nadřízeným. Nezřídka se stává, že právě on nese onu nevděčnou roli viníka krátkodobých neúspěchů a tak bývají angažmá trenérů mnohdy krátká.⁴⁸

4.2.2. Organizační struktura společnosti s ručením omezeným

Sportovní kluby mohou mít také podobu společností s ručením omezeným. O této právní formě kapitálové společnosti bude pojednáno jen krátce, jelikož se působnost orgánů s.r.o. ve sportu neliší od akciové společnosti. Právní úprava s.r.o. také vychází z obchodního zákoníku, od roku 2014 potom ze zákona o obchodních korporacích.

Jedná se o nejjednodušší typ kapitálové společnosti, kterou může založit jeden až padesát společníků. Stejně jako akciová společnost se zakládá společenskou smlouvou, ale pokud jde o základní kapitál, ten činí pouze 200 tisíc korun. Samotný vznik společnosti je spojen se zápisem do obchodního rejstříku. Společenská smlouva musí na základě § 110 zákona č. 519/1991 Sb., Obchodního zákoníku obsahovat:

---

⁴⁸ www.sparta.cz , dostupné z <http://www.sparta.cz/cs/klub/o-sparte.shtml>

- a) firmu a sídlo společnosti,
- b) určení společníků uvedením firmy nebo názvu a sídla právnické osoby nebo jména a bydliště fyzické osoby,
- c) předmět podnikání (činnosti),
- d) výši základního kapitálu a výši vkladu každého společníka včetně způsobu a lhůty splácení vkladu,
- e) jména a bydliště prvních jednatelů společnosti a způsob, jakým jednají jménem společnosti,
- f) jména a bydliště členů první dozorčí rady, pokud se zřizuje,
- g) určení správce vkladu,
- h) jiné údaje, které vyžaduje obchodní zákoník.

Společnost s ručením omezeným musí mít vždy valnou hromadu a statutární orgán, tedy jednatele. Nejvyšším orgánem společnosti je, tak jako u akciové společnosti, valná hromada. Ta je tvořena všemi společníky a její působnost vymezuje § 125 ObchZ, jedná se zejména o jmenování a odvolávání jednatelů, změny společenské smlouvy a stanov a schvalování účetní uzávěrky, jmenování a odvolávání členů dozorčí rady. Její úloha je tedy znovu v ideovém vedení společnosti, spíše než v participaci na jejím provozu.

Statutárním orgánem společnosti s ručením omezeným je jeden nebo více jednatelů. Je-li jednatelů více, je oprávněn jednat jménem společnosti každý z nich samostatně, nestanoví-li společenská smlouva nebo stanovy jinak, takové omezení je však vůči třetím osobám neúčinné. Jednatelé nesou veškerou právní odpovědnost za chod společnosti, vedení účetnictví, povinnosti vůči úřadům atd. Ve sportovním klubu to jsou tedy jednatelé, kdo nesou odpovědnost za výběr expertů na sportovní činnost, zejména sportovních manažerů, trenérů, ale i ostatních osob okolo klubu.

Z výše zmíněného vyplývá, že dozorčí rada je v s.r.o. fakultativní orgán, zřizuje se tedy za předpokladu, že to stanoví společenská smlouva. Nutno však zdůraznit, že ve sportovním klubu je žádoucí ji zřídit. Její působnost se neliší od působnosti dozorčí rady v a.s., měla by opět kontrolovat zejména statutární orgán, jeho hospodaření a vedení společnosti. Funkce jednatele je neslučitelná s funkcí člena dozorčí rady.

Pokud jde o profesionální sportovní vedení, to se v s.r.o. neliší od a.s.

5. Právní postavení profesionální sportovce v ČR

Následující kapitola si klade za cíl analyzovat postavení profesionálního sportovce z pohledu pracovněprávních předpisů. Česká úprava se v některých prvcích neshoduje s úpravou zahraniční a zásadní je zejména určení, zda sportovce začlenit pod režim závislých pracovníků, osob samostatně výdělečně činných, podnikatelů dle obchodního zákoníku, nebo podnikatelů dle živnostenského zákona.⁴⁹

Zopakujme a shrňme si kapitolu 2. Před rokem 1989 byli všichni sportovci oficiálně amatéry, jelikož v souladu se socialistickou ideologií nebylo možné, aby se sportem živil. Aby jim mohly být vypláceny platy, byli sportovci oficiálně zaměstnání ve státních podnicích, kam pravidelně jednou měsíčně docházeli pro výplatu. Odborná literatura tento stav nazývá „duplicitní status“ či „podnikový professionalismus,“ faktem ale zůstává, že zařazení sportovců do právního řádu legální cestou řešeno nebylo. Po změně režimu se sportovci oficiálně stali profesionály a s těmito novými podmínkami se snažily vypořádat sportovní řády a pravidla, které začaly přebírat standardy běžné ve vyspělých evropských zemích. Přístup státu k činnosti profesionálních sportovců však zůstal pasivní a nesystematický a omezoval se v podstatě jen na řešení ad hoc problémů.⁵⁰ Zákon o podpoře sportu⁵¹ definuje postavení sportu jako veřejně prospěšnou činnost a vymezuje úkoly příslušných orgánů státu v jeho podpoře. O definici či vymezení právního postavení sportovce však mlčí stejně jako ostatní právní předpisy. Nevyjasněná je hlavně pozice profesionála v kolektivním sportu.

5.1. Profesionální sportovec jako zaměstnanec

Sportovci jsou v zaměstnaneckém poměru ke klubům velmi zřídka, ačkoliv se charakteristika jejich činnosti zřetelně podobá závislé činnosti. „ Tu definoval zákoník práce do 31. prosince 2011 jako práci, která je vykonávána ve vztahu nadřízenosti zaměstnavatele a podřízenosti zaměstnance, na základě výlučně

---

⁴⁹ Tato otázkou související s daňovými úniky je neustále aktuální. Zatímco v českém prostředí se jedná většinou o majetkové úniky klubů, v zahraničí jsou známé úniky sportovců. Mezi nejznámější případy patří Diego Armando Maradona, který dluží v Itálii 970 milionů korun za nezdaněné příjmy z reklam a jiných marketingových smluv.

⁵⁰ SLUKA, Tomáš. Profesionální sportovec : právní a ekonomické aspekty. 1. Praha : Havlíček Brain Team, 2007, s. 69

⁵¹ Zákon č. 115/2001 Sb., zákon o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů.

osobního výkonu zaměstnance pro zaměstnavatele, podle pokynů zaměstnavatele, jeho jménem, za mzdu, plat nebo odměnu v práci, v pracovní době nebo jinak stanovení nebo dohodnuté době na pracovišti zaměstnavatele, popřípadě na jiném dohodnutém místě, na náklady zaměstnavatele a na jeho odpovědnost.”⁵²

Z výše zmíněného vyplývá, že na profesionálního hokejistu či fotbalistu by bylo možné tuto definici poměrně přesně uplatnit. „Podmínkou je aplikace níže uvedených definičních znaků závislé práce na právní vztah mezi např. fotbalistou a klubem:

a) Vztah nadřízenosti zaměstnavatele a podřízenosti zaměstnance lze porovnat se vztahem klubu a fotbalisty, neboť ani zde se nejedná o vztah rovnocenný. „⁵³ Fotbalový klub může např. hráče přeargovat do rezervního týmu i na základě jiných než disciplinárních provinění. Může se tak stát v důsledku nespokojenosti s výkonností hráče, přičemž mzda hráče rezervního týmu může být nižší. Dalším příkladem mohou být ustanovení běžná pro smlouvy hokejistů extraligových klubů, na základě kterých lze z výkonnostních důvodů poslat hráče do nižší ligy, přičemž se jeho mzda snižuje řádově o desítky procent.

b) „Osobní výkon je zcela zjevně v případě fotbalisty (sportovce provozujícího kolektivní sport) naplněn, a to vzhledem k charakteru jeho sportovní činnosti, kterou nemůže fotbalista delegovat na třetí osobu. “⁵⁴ Nemožnost delegace na jinou osobu je jednak z důvodu smluvních a jednak z důvodu registrace hráčů u Fotbalové asociace České republiky.

c) „Pokyny zaměstnavatele naplňují např. pokyny udílené trenérem ve vztahu k taktice, nebo pokyny dané ze strany klubu ve vztahu k prezentaci fotbalisty na veřejnosti. “⁵⁵ V případě neuposlechnutí těchto pokynů může být hráč znovu sankcionován klubem dle interních pravidel, nebo smluvních ujednání.

d) „Výkon práce jménem zaměstnavatele je naplněn vystupováním sportovce jménem klubu v organizovaných sportovních soutěžích, kde se případný úspěch a neúspěch přičítá klubu.

e) Fotbalista dostává za své výkony finanční odměny, a je proto naplněn požadavek úplatnosti. Placen je zásadně klubem, u kterého je registrován.

f) Podmínky pracovní doby a pracoviště lze považovat za splněné tím, že fotbalista vykonává svou práci nejčastěji na „domovském“ stadionu, kde nejenom

---

⁵² 2 odst. 4 zákona č. 262/2006, zákoníku práce, ve znění do 31. 12. 2011

⁵³ KUKLÍK, Jan. Sportovní právo. Praha: Auditorium, 2012, 182 s. ISBN 978-808-7284-285 s. 172

⁵⁴ tamtéž

⁵⁵ tamtéž

hraje zápasy, ale také trénuje, a to většinou v pevně stanovených dobách určených klubem.

g) Náklady profesionálního fotbalisty na výstroj, transport apod. hradí klub.

h) Znak odpovědnosti naplňuje odpovědnost klubu za sportovce, např. v oblasti pojištění.⁵⁶

Dále bylo stanoveno, že „závislá práce může být vykonávána podle toho zákona, není-li upravena zvláštními právními předpisy. Základními pracovněprávními vztahy podle toho zákona jsou pracovní poměr a právní vztahy založené dohodami o pracích konaných mimo pracovní poměr.“⁵⁷ Podmínkou aplikovatelnosti zákoníku práce tedy byla pracovní smlouva, dohoda o provedení práce nebo dohoda o provedení pracovní činnosti.

Na základě novely, která vešla v účinnost 1.1. 2012 se změnila definice závislé činnosti v následující znění: „Závislou prací je práce, která je vykonávána ve vztahu nadřízenosti zaměstnavatele a podřízenosti zaměstnance, jménem zaměstnavatele, podle pokynů zaměstnavatele a zaměstnanec ji pro zaměstnavatele vykonává osobně. Musí být vykonávána za mzdu, plat nebo odměnu za práci, na náklady a odpovědnost zaměstnavatele, v pracovní době na pracovišti zaměstnavatele, popřípadě na jiném dohodnutém místě.“⁵⁸

„Lze tedy konstatovat, že nová právní úprava rozšiřuje podmínky, na jejichž základě lze pod institut závislé práce podřadit právní vztahy mezi dvěma subjekty, jelikož definičních znaků ubylo a dříve platné definiční znaky (finanční odměna, náklady zaměstnavatele, odpovědnost zaměstnavatele, pracovní doba a pracoviště) se staly podmínkou pro výkon závislé práce.“

Ačkoliv zůstala definice závislé práce na první pohled nezměněna, je zřejmé, že důvodem zpřísnění, resp. rozšíření definice závislé práce je boj státu proti tzv. Švarcsystému⁵⁹, spojenému s daňovými úniky. V této souvislosti je nutné také

⁵⁶ KUKLÍK, Jan. Sportovní právo. Praha: Auditorium, 2012, 182 s. ISBN 978-808-7284-285. s 172.

⁵⁷ §3 zákoníku práce, ve znění do 31. 12. 2012

⁵⁸ §2 odst. 1 zákoníku práce a §2 odst. 2. zákoníku práce.

⁵⁹ Švarc systém je označení pro způsob ekonomické činnosti, při které osoby vykonávající pro zaměstnavatele běžné činnosti nejsou jeho zaměstnanci, ale formálně vystupují jako samostatní podnikatelé. Takový způsob může být pro zaměstnavatele i zaměstnance výhodný a to zejména kvůli odlišnostem ve výpočtu daňového zatížení a sociálního pojištění. Pracující osoba zde nemusí odvádět tu část sociálního pojištění, kterou v případě zaměstnanců platí zaměstnavatel, nemocenské pojištění OSVČ je pouze dobrovolné. Navíc je možné vykázat náklady procentem příjmů. Pokud pracovníkovi zajišťuje prostředky pro práci firma, dochází pak často fakticky k dvojímu vykázání nákladů, jednou v účetnictví firmy a podruhé procentem na straně pracovníka. Obě strany se prostřednictvím Švarc systému mohou chtít vyhnout i příliš svazujícímu zákoníku práce. Běžně se lze setkat se Švarc systémem například ve stavebnictví, pohostinství, u programátorů nebo realitních makléřů. Zdroj : <http://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%A0varcsyst%C3%A9m>

zmínit zpřísnění sankcí dle zákona č. 535/2004 Sb., o zaměstnanosti, která s účinností od 1. ledna 2012 stanoví právnické osobě, která se dopustí správní deliktu nelegální práce pokuty od 250 000 Kč až do 10 milionů Kč.⁶⁰ Je tedy zjevné, že obecně je možné subsumovat činnost profesionálního sportovce pod definici zaměstnance, tak jak ji uvádí zákoník práce. Avšak aplikovat zákoník práce v současné podobě na poměr hráč-klub je nemožné, jak je patrné ze závěru této kapitoly.

5.2. Profesionální sportovec jako OSVČ

Další možností je posuzovat sportovce jako osobu samostatně výdělečně činnou. Toto postavení zaujímají kolektivní profesionální sportovci v praxi nejčastěji. Nejdůležitější důvody jsou finanční a daňové a to jak pro klub, tak pro sportovce. Ten si tak hradí pojistné na zdravotní pojištění, pojistné na sociální zabezpečení a také pojistné na důchodové pojištění. Odborné publikace uvádí, že náklady klubu na sportovce se snižují až o 35% oproti případu, kdy by se jejich vztah řídil zákoníkem práce.

Navíc nelze tvrdit, že by zákonodárce se sportovcem jako OSVČ v žádném předpise nepočítal. Např. Zákon o daních z příjmu⁶¹ uvádí v § 4 odst. f), že od daně se osvobozují ceny ze sportovní soutěže s výjimkou ceny ze sportovní soutěže u poplatníků, u nichž je sportovní činnost podnikáním, a to v úhrnné hodnotě nepřevyšující 10 000 Kč. § 10 odst. 8 pokládá příjmy sportovců vykonávající sportovní činnost jako podnikání nebo jinou samostatně výdělečnou činnost za příjem podle §7 téhož zákona. Příjmy sportovce by na základě tohoto ustanovení šly subsumovat zejména pod §7 odst. 1 b) jako příjmy ze živnosti a pod §7 odst. 2 b) jako příjmy z výkonu nezávislého povolání, které není živností ani podnikáním podle zvláštních předpisů.⁶² V praxi je nejčastěji užíváno druhé ustanovení. Na rozdíl od živností není k výkonu nezávislého povolání třeba získat žádné zvláštní potvrzení nebo povolení. Taková osoba by měla být při výkonu povolání samostatná, není však výslovně uvedeno, zda musí vykonávat výdělečnou činnost vlastním jménem a na vlastní odpovědnost.

---

⁶⁰ KUKLÍK, Jan. *Sportovní právo*. Praha: Auditorium, 2012, 182 s. ISBN 978-808-7284-285. s 173.

⁶¹ Zákon č. 586/1992 Sb.

⁶² TOPINKA, Jiří. Zdaňování sportovců a sportovních organizací. Daně 1999, č. 4, s.2.

Pokud jde o právní úpravu vztahu sportovce jako OSVČ a klubu, jedná se o vztah občanskoprávní, založený inominátní smlouvou dle § 51 občanského zákoníku. „Ve prospěch tohoto modelu hovoří především skutečnost, že některé instituty pracovního práva nejsou s faktickým postavením profesionálních sportovců příliš slučitelné, především právní úprava výpovědi.“

5.3. Profesionální sportovec jako podnikatel dle obchodního zákoníku

Další variantou postavení profesionálního sportovce je status podnikatele dle obchodního zákoníku a jeho pracovní činnost by tak mohla být klasifikována jako podnikání dle §2 odst. 1 a §2 odst. 2 tohoto zákona.⁶³ Ty definují podnikání jako „soustavnou činnost prováděnou samostatně podnikatelem vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku. Podnikatelem dle toho zákona je:

- a) osoba zapsaná v obchodním rejstříku,
- b) osoba, která podniká na základě živnostenského oprávnění,
- c) osoba, která podniká na základě jiného než živnostenského oprávnění podle zvláštních předpisů,
- d) osoba, která provozuje zemědělskou výrobu a je zapsána do evidence podle zvláštního předpisu.“

Analyzují-li se příslušná ustanovení s cílem subsumovat pod některé z nich činnost sportovce, je třeba zajisté vyřadit ustanovení d), tedy provozování zemědělské činnosti. Také pod písmeno c) profesionálního sportovce podřadit nelze, a to vzhledem k chybějící zvláštní úpravě. Nejpravděpodobnější variantou je odstavec b), tedy pohled na sportovce jako osobu, která podniká na základě živnostenského oprávnění.

5.4. Profesionální sportovec jako podnikatel živnostník

Živnostenský zákon⁶⁴ definuje živnost jako soustavnou činnost provozovanou samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených tímto zákonem. Všeobecnými podmínkami provozování živnosti fyzickými osobami, pokud tento zákon nestanoví jinak, jsou:

---

⁶³ Zákon č. 517/1991 Sb.

⁶⁴ Zákon č. 455/1991 Sb.

- a) dosažení věku 18 let,
- b) způsobilost k právním úkonům,
- c) bezúhonnost.

Dříve než výše zmíněné jednotlivé body definice živnosti a všeobecné podmínky provozování živnosti podrobíme analýze z pohledu kolektivního sportovce, je na místě zmínit, že pod tato ustanovení se podřazují individuální sportovci. „ Sportovec individuálních sportů vykonává činnost prokazující se skutečnými znaky nezávislosti. Vykonává sportovní činnost výlučně jako samostatná osoba účastnící se turnajů a jiných sportovních záležitostí, která se řídí pouze pokyny trenéra. Při výkonu činnosti sportovec sám nese veškeré náklady a je rovněž poživitelem příjmů plynoucích ze smluvních vztahů s provozovatelem soutěží. Činnost individuálního sportovce je tedy v souladu s pozitivní definicí provozování živnosti, jak je uvedena v živnostenském zákoně. “⁶⁵ Složitější je situace u naplnění první všeobecné podmínky provozování živnosti, a sice dosažení věku 18 let. Není zdaleka výjimkou, aby se soutěží účastnili sportovci mladšího věku.

Pro sportovce provozující kolektivní sport je ale uplatnění definic živnosti složitější. Probereme-li si jejich jednotlivé pojmové znaky, zjistíme, že nejspíše neobstojí.

a) Soustavné provozování- „soustavnost jako podnikání zásadně váže na profesní zaměření podnikatelského oprávnění a jeho rámec netvoří všechny činnosti podnikatele, které s jeho činností souvisí. Tak např. podnikáním není jednorázový prodej cenných papírů učiněný podnikatelem, který provozuje živnost výrobní povahy na základě živnostenského listu. “⁶⁶ Pod toto ustanovení lze jednoznačně kolektivního sportovce subsumovat. Jeho činnost nepochybně naplňuje znaky trvalosti a opakovanosti. Účastní se v určitém čase závodů, utkání, či jiných aktivit a nejedná se o jednorázově vyčleněné akce.

b) Samostatné provozování- je velice zásadní podmínkou, která odlišuje důsledně živnost od závislé práce. Rozumí se jí zejména fakt, že živnostník rozhoduje o své živnosti samostatně a nikoliv na základě pokynů nadřízeného. Tato podmínka u kolektivních sportů naplněna není. Srovnáme-li toto ustanovení s činností profesionálního fotbalisty, nalezneme zásadní rozdíly. Fotbalista se řídí

---

⁶⁵ SLUKA, Tomáš. Profesionální sportovec : právní a ekonomické aspekty. 1. Praha : Havlíček Brain Team, 2007, s. 70

⁶⁶ KAREL ELIÁŠ. Obchodní zákoník: Praktické poznámkové vydání. 5. vydání. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-7201-624-5. S. 45

pokyny funkcionářů klubu, zejména trenéra a to nejen ohledně taktiky a chování v den sportovního utkání, ale i v průběhu tréninku a ve volném čase. Je navíc kupříkladu povinen oblékat se do předepsaných šatů, dodržovat vhodnou životosprávu, nebo dodržovat termíny dostavení se na události stanovené klubem. Dodržování těchto pravidel navíc kluby často vymáhají stanovenými pokutovými řády. Ty mohou velmi podstatně zasáhnout do příjmů fotbalisty, ať už se jedná o peněžitou pokutu nebo přeřazení do rezervního celku (což opět sekundárně znamená peněžitou újmu). Z tohoto pohledu se tedy provozování sportovní činnosti u kolektivních sportovců daleko více blíží závislé práci.

c) Vlastním jménem a na vlastní odpovědnost- živnostníci, kteří nejsou zapsáni v obchodním rejstříku činní právní úkony na své jméno a příjmení. O vlastní odpovědnosti se hovoří v souvislosti s podnikatelským rizikem a nesením odpovědnosti třeba i za nahodilou situaci. Také pod tyto pojmové znaky se činnost kolektivního sportovce subsumovat nedá. Je nemožná situace, aby např. hokejista v rámci sportovního klání reprezentoval sám sebe a ne hokejový klub. Sportovní činnost je tak realizována prostřednictvím klubu, během jeho utkání, jeho jménem, v jeho dresech s logem klubu atp. Také důsledky a primární odpovědnost z činnosti nese jednoznačně klub a zřídka sekundárně i hráč. A když je občas možné si v novinách přečíst, že ten a ten brankář zavinil prohru týmu, vždy prohrává celý tým a nikdy sportovec sám.

d) Za účelem zisku-zde odborná literatura uvádí, že je v podstatě lhostejno, zda živnostník opravdu zisku docílí, zásadní je zde úmysl jej generovat. Tento bod je bezesbýtku naplněn, jelikož je sport pro profesionálního sportovce zdrojem obživy.

Z výše zmíněného jasně vyplývá, že činnost kolektivních sportovců za živnostenské podnikání pokládat nelze a to i přesto, „že v devadesátých letech byla těmto sportovcům vydávána živnostenská oprávnění například na reklamní činnost. V té době nebyla ani situace z pohledu živnostenského zákona zcela jasná a praxe na živnostenských úřadech nebyla jednotná. Vyjasnění situace napomohlo nařízení vlády č. 140/2000 Sb., kterým se stanovil seznam živností volných. V současnosti se již situace vykrystalizovala a činnost profesionálních sportovců kolektivních sportů není považována za živnost a ani živnostenské oprávnění

těmto sportovcům vydávána nejsou.⁶⁷ Naproti tomu lze pod živnostenské podnikání podřadit činnost individuálních sportovců.

5.5. Závěr

Na závěr této kapitoly jsem si kladl za cíl vyjádřit svůj vlastní názor pro nejvhodnější zařazení profesionálního sportovce kolektivního sportu do právního řádu, popřípadě o problematice pojednat ve smyslu budoucí možné úpravy. Problematika ale není v žádném případě jednoduchá, jak by se mohlo zdát.

Shrňme si, že právní status profesionálního sportovce je i v současnosti zákonem neupravený. Z výše zmíněných subkapitol vyplývá, že dvě nejprůhodnější varianty podřazení jeho činnosti jsou buď pozice zaměstnance, nebo osoby samostatně výdělečně činné.

Z teoretického pohledu je tato činnost nejvhodněji subsumovatelná pod režim závislé práce. Ten však není použitelný bezvýhradně. NSS vyjádřil názor, že jednoznačné podřazení profesionálních sportovců do režimu zákoníku práce v jeho stávající podobě, založené na kogentních ustanoveních by značně ohrozilo stávající existenci profesionálního sportu, také pro jednotlivé sportovce by se jevílo velmi nevýhodné. Největší problém by představovala aplikace ustanovení o délce smlouvy a výpovědi. Co se týče délky pracovního poměru, zákoník práce preferuje pracovní poměr na dobu neurčitou. To se jeví nevýhodné jak pro sportovní klub, tak pro sportovce. Také kogentní ustanovení o délce pracovního poměru na dobu určitou je nevyhovující. „Doba trvání pracovního poměru na dobu určitou mezi týmiž smluvními stranami nesmí přesáhnout 3 roky a ode dne vzniku prvního pracovního poměru na dobu určitou může být opakována nejvýše dvakrát.“⁶⁸ Toto ustanovení je opět v rozporu s praxí klubů, které si zavazují perspektivní hráče dlouhodobými kontrakty tak, aby nebyli k mání za sníženou tabulkovou cenu v případě vypršení smlouvy (nemluvě o zahraniční praxi, kde kluby podepisují mnohaleté kontrakty, proti nim by pak ty naše byly ve zřejmé nevýhodě). Někteří z hráčů navíc v jednom klubu svoji smlouvu mohou prodlužovat a znovu uzavírat prakticky po celý sportovní život. Jednalo by se o

---

⁶⁷ SLUKA, Tomáš. Profesionální sportovec : právní a ekonomické aspekty. 1. Praha : Havlíček Brain Team, 2007, s. 71

⁶⁸ Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce

zbytečné omezení smluvní volnosti klubu a hráče, které by nemělo v praxi logické opodstatnění.

Obdobně nevyhovující se zdají ustanovení zákoníku práce ohledně výpovědi z pracovního poměru. Například profesionál by mohl rozvázat poměr z jakéhokoliv důvodu nebo bez udání důvodu a po uplynutí zákonné dvouměsíční lhůty by byl volný. To zřejmě odporuje podstatě sportovní činnosti, kde se kluby snaží smluvně zavázat co nejlepší hráče na co nejdelší dobu a je pouze na hráči samotném, zda s klubem podepíše kontrakt, či nikoliv. Těžko představitelná je dále aplikace ustanovení o nepřetržitém odpočinku mezi dvěma směnami, přestávkách v práci na jídlo a oddech, dnech pracovního klidu či práci přesčas. Také způsob odměňování sportovců je specifický a neodpovídá řadě ustanovení zákoníku práce.⁶⁹

Dále je uváděn argument, „že požadavek ze strany státu, aby bylo na profesionálního fotbalistu nebo hokejistu nahlíženo výlučně jako na zaměstnance, by znamenal další citelnou ránu pro český fotbal nebo hokej, který je v nynější době vystaven silným ekonomickým tlakům. V kombinaci s vlivem ekonomické krize, novými pravidly přerozdělování peněz v oblasti sportu stanovenými zákonem č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, minimální příjmy z televizních práv (v porovnání se zahraničím) a zanedbatelným výnosem z prodeje vstupenek by měl požadavek ze strany státu podřídít právní vztahy mezi kluby a profesionálními fotbalisty pracovnímu právu na český fotbal a hokej likvidační dopad.“⁷⁰ ⁷¹ Celá problematika se tak nenápadně vrací k základní otázce, jestli je sport běžným odvětvím ekonomické činnosti, nebo je jeho socialně-kulturní přínos natolik zásadní, že je na něj nutné uplatnit speciální

---

⁶⁹ S touto argumentací se ztotožnil NSS v důležitém rozsudku ČR ze dne 29.11.2011, sp. zn. 2 Afs 16/2011. V rozsudku vycházel z dříve judikované premisy, že k uzavření pracovněprávního vztahu má dojít především v zájmu budoucího zaměstnance: Soud neshledal sebemenší důvod, proč by mělo být v zájmu stěžovatele (koneckonců i hokejového klubu) uzavírat pracovní smlouvu, resp. smlouvu obdobnou. Ani samotný zákoník práce na status profesionálního sportovce nepamatuje. V rovině soukromého práva je tak možné volit mezi více alternativami smluvních úprav. Tato volba je ponechána pouze a právě na smluvních stranách, aby samy zohlednily jejich výhody a nevýhody, i co se týče daňových efektů. Povaha hráčské činnosti jistě zakotvení formou samostatné výdělečné činnosti nevylučuje. I když se pojmovému vymezení závislé činnosti velice blíží, nedosahuje její intenzity – např. je velice obtížné si představit, aby specifická činnost profesionálního sportovce odpovídala institutům zákoníku práce, jako jsou: nepřetržitý odpočinek mezi dvěma směnami, přestávky v práci na jídlo a oddech, dny pracovního klidu či práce přesčas. I způsob odměňování sportovců je značně specifický a ne zcela odpovídající koncepci zákoníku práce. Nelze proto vyloučit uzavírání i jiných než pracovněprávních smluv, o čemž svědčí i faktická situace, kdy je obecně akceptováno, že profesionální sportovec může působit též jako OSVČ.

⁷⁰ Je známo, že výnos z prodeje vstupenek z pravidla nepokryje náklady na produkci ligových zápasů a že pod vlivem ekonomické krize se takřka zhroutil trh s prodejem hráčů, který dříve přispíval z velké části na financování českého fotbalu.

⁷¹ KUKLÍK, Jan. Sportovní právo. Praha: Auditorium, 2012, 182 s. ISBN 978-808-7284-285. s 173

přístup a tedy má smysl se jej snažit podporovat i za předpokladu, že se sám neuživí. Výše zmíněný argument o likvidačním dopadu užití zákoníku práce na sportovce (v důsledku růstu nákladů až o 35%) by totiž mohl použít každý zaměstnavatel.

Na druhou stranu souhlasím s tvrzením, že zmíněná kogentní ustanovení zákoníku práce neumožňují jeho aplikaci pro tento právní poměr. Na základě výše zmíněného nepovažuji za vhodné, aby profesionální hráči uzavírali pracovní smlouvy s kluby. Kloním se tak k názoru NSS a to i přesto, že v zahraničí jsou sportovci považováni za zaměstnance. Taková úprava je platná v Německu, Rakousku, či Anglii. Soudní dvůr Evropské Unie ve své rozhodovací praxi označuje sportovce za pracovníka. „ Je však třeba podotknout, že pojem pracovník z hlediska evropského práva není shodný s pojmem zaměstnanec v úpravě českého zákoníku práce. Soudní dvůr Evropské Unie několikrát potvrdil názor, podle kterého se pojem pracovník nesmí vykládat v souladu s národními právními řády členských států EU. Důvodem je snaha pod pojem pracovníka zahrnout i právní vztahy stojící mimo oblast pracovního práva. “⁷²

Profesionální sportovci mají tedy nejčastěji postavení OSVČ. Tato praxe je tolerována soudy, které označují sport za specifickou činnost vykonávanou jako samostatně výdělečnou činnost. Dle mého názoru je také tato varianta nanejvýše problematická. Výše zmiňovaná analýza činnosti se nepodobá činnosti vykonávané na vlastní účet a zodpovědnost. Kluby uzavírají s hráči inominátní smlouvy dle § 51 občanského zákoníku. Přitom se postavení stran smluvního vztahu, klubu a hráče, nezdá být v souladu s občanskoprávní a obchodněprávní zásadou rovnosti subjektů. Z analýzy hráčských smluv, ale i výše zmíněných výětů práv a povinností vyplývá, že obsáhlejší výčet povinností je na straně hráče. Navíc vzhledem k povaze sportovní činnosti v kolektivním sportu by se v extrémním případě dalo uvažovat o neplatnosti takových smluv a to na základě §41a odst. 2 občanského zákoníku⁷³. Z něj vyplývá, že má-li být určitým právním úkonem zastřen právní úkon jiný, platí tento jiný. Jedná se o tzv. simulovaný právní úkon. Platný je tedy zamýšlený právní úkon, nebo lze na tento úkon nahlížet jako na relativně neplatný dle § 41 občanského zákoníku, z něhož vyplývá, že neplatnost právního úkonu nastává v případě, že svým obsahem nebo účelem odporuje zákonu. Zásadně se nemusí jednat pouze o rozpor s občanským

⁷² KUKLÍK, Jan. *Sportovní právo*. Praha: Auditorium, 2012, 182 s. ISBN 978-808-7284-285. s 174.

⁷³ Zákon č. 40/1964 Sb., Občanský zákoník

zákoníkem. Tudíž, byla-li zastřena pracovní smlouva dle zákoníku práce inominátní smlouvou, jedná se o porušení §3 zákoníku práce, z něhož vyplývá, že závislá práce smí být vykonávána výlučně v pracovněprávním vztahu, není-li upravena zvláštními předpisy. Dle mého názoru tedy minimálně existovalo riziko toho, že soudy označí příslušné smlouvy za neplatné. Nicméně soudní praxe uznává postavení sportovce jako OSVČ a tato praxe zatím nebyla napadena.⁷⁴

Celá problematika má zřejmě dvě hlavní možnosti řešení. Jednou je poněkud obtížná cesta liberalizace zákoníku práce, druhou je nový speciální zákon, viz Slovensko. V případě první možnosti by musela být do zákoníku práce vnesena nová koncepce umožňující volnější smluvní vztahy, která by umožnila podřazení profesionálních smluv kolektivních sportovců pod zákoník. Jinými slovy by výše zmíněné paragrafy, které nemohly být použity na činnost sportovců, museli být upraveny na bázi občanskoprávních ujednání. Jeví se ale nemožně novelizovat tímto způsobem zákoník práce a zároveň zachovat principy, na kterých je postaven. Tato varianta se jeví jako nereálná.

Cesta speciálního zákona o sportu se mi naopak jeví jako nejprůhodnější řešení této problematiky. Zmizel by důvod měnit zásadní ustanovení zákoníku práce a speciální zákon by upravil některé jeho instituty. Úplným závěrem demonstrativně vymezují některé z nich.

1) §39 odst. 2 zákoníku práce: „Doba trvání pracovního poměru na dobu určitou mezi týmiž smluvními stranami nesmí přesáhnout 3 roky a ode dne vzniku prvního pracovního poměru na dobu určitou může být opakována nejvýše dvakrát. Za opakování pracovního poměru na dobu určitou se považuje rovněž i jeho prodloužení. Jestliže od skončení předchozího pracovního poměru na dobu určitou uplynula doba 3 let, k předchozímu pracovnímu poměru na dobu určitou mezi týmiž smluvními stranami se nepřihlíží.“ O tomto ustanovení bylo pojednáno výše.

2) § 41 odst. 1 zákoníku práce: „Zaměstnavatel je povinen převést zaměstnance na jinou práci,

- a) pozbyl-li zaměstnanec vzhledem ke svému zdravotnímu stavu podle lékařského posudku vydaného poskytovatelem pracovnělékařských služeb nebo rozhodnutí příslušného správního orgánu, který lékařský posudek přezkoumává, dlouhodobě způsobilosti konat dále dosavadí práci.
- b) nesmí-li podle lékařského posudku vydaného poskytovatelem

---

⁷⁴ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 29.11.2011, sp. zn. 2 Afs 16/2011

pracovnílékařských služeb nebo rozhodnutí příslušného správního úřadu, který lékařský posudek přezkoumává, dále konat dosavadní práci pro pracovní úraz, onemocnění nemocí z povolání nebo pro ohrožení touto nemocí, anebo dosáhl-li na pracovišti určeném rozhodnutím příslušného orgánu ochrany veřejného zdraví nejvyšší přípustné expozice.“

Je nepředstavitelné, aby měl např. hokejový klub povinnost převést hokejistu na jinou práci v případě dlouhodobého zranění nebo ukončení kariéry. Není naprostou výjimkou, že se takové situace dějí (někteří sportovci dokonce provádějí sportovní činnost a jinou práci v klubu zároveň), avšak garance přesunu do jiné pozice hokejistovi je nemožná.

3) §50 odst. 2 zákoníku práce: „ Zaměstnavatel může dát zaměstnanci výpověď jen z důvodu výslovně stanoveného v § 52.

§50 odst. 3 zákoníku práce: „ Zaměstnanec může dát zaměstnavateli výpověď z jakéhokoli důvodu nebo bez uvedení důvodu. “

U výpovědi dávané zaměstnavatelem by bylo nutné upravit širší spektrum možností než jaké nabízí zákoník práce. Druhou stranou mince je, že určité vymezení důvodu vypovězení smlouvy ze strany zaměstnavatele by bylo k prospěchu samotných hráčů, jelikož v současné podobě, ve které jsou smlouvy uzavírány, je možné je vypovědět za každé podstatné porušení.

Aplikace § 50 odst. 3 by pak nepochybně přinesla nestabilitu do sportovního odvětví. Není přípustné, aby sportovci volně vypovídali pracovní smlouvy s kluby, zejména v době komercializace sportu, kdy má každý sportovec určitou cenu na přestupovém trhu, zatímco po vypršení (vypovězení) kontraktu je k mání zdarma. Samotná možnost vypovězení kontraktu by se měla vztahovat k neplacení mzdy nebo jiných pevně určených závazků klubu hráči.

4) §79 odst. 1 zákoníku práce: „Délka stanovení týdenní pracovní doby činí 40 hodin týdně.“ Na základě hráčských smluv je hráč nejen povinen se účastnit mistrovských utkání týmu, ale i utkání přípravných, tréninkových jednotek, regenerace, soustředění, či marketingových akcí. Vezmeme-li dále v potaz, že se hráči k zápasům přepravují a tráví na cestách další hodiny času (např. HC Lev Praha létá k utkáním po Evropě a Asii i několikrát do týdne), je zřejmé nutnost jiné úpravy tohoto ustanovení.

5) § 91 odst. 1 zákoníku práce: „Dny pracovního klidu jsou dny, na které připadá nepřetržitý odpočinek zaměstnance v týdnu, a svátky.“

§ 92 odst. 1 zákoníku práce: „Zaměstnavatel je povinen rozvrhnout pracovní dobu tak, aby zaměstnanec měl nepřetržitý odpočinek v týdnu trvání alespoň 35 hodin. Nepřetržitý odpočinek v týdnu nesmí činit u mladistvého zaměstnance méně než 48 hodin.“

Opět je zřejmá nutnost změny doby nepřetržitého odpočinku a to jak u dospělých zaměstnanců, tak u mladistvých. Dále lze konstatovat, že např. hokejisté v ELH hrají zápasy ve sváteční dny a není jim za to zvyšována mzda.

Je zjevné, že by musel speciální zákon upravit řadu dalších ustanovení zákoníku práce, nicméně by se činnosti profesionálního sportovce dostalo pevnějšího právního základu než doposud. Pokud by to přineslo už tak ekonomicky těžce zkoušeným klubům velké finanční potíže, řadu fanoušků a hráčů by zřejmě tento stav zarmoutil, ale sportovní kluby by se musely chovat jako ostatní subjekty na finančním trhu a mohly by si dovolit pouze to, na co mají finanční prostředky. Navíc si dovolím vyslovit vlastní názor, že by se s danou situací profesionální sport vypořádal a např. hokejové místní kluby by nebyly vybrakovány zahraničními. Ty jsou většinou ovlivňovány ve výběru našich hráčů cizineckými kvótami, tudíž není jejich trh nenaplnitelný. Přirozeně by tak klesla mzda průměrných hráčů extraligy a kluby by byly nuceny k nasazování mladých hráčů a juniorů, které není nutné výrazně přeplácet.

6. Odpovědnost profesionálního sportovce

Tato kapitola volně navazuje na kapitolu 1. 4., která se zabývala vztahem sportu a práva, resp. mírou a způsobem ingerence právních norem do norem sportovních. Jak uvádí Michal Králík, „charakteristickým rysem sportu (až na určité historicky odůvodněné výjimky dané např. školní tělesnou výchovou nebo tělesnými aktivitami v rámci vojenské činnosti) je jeho dobrovolný výkon, s čímž souvisí také dichotomie nástrojů sloužících ochraně sportovních vztahů.“⁷⁵

Na jedné straně stojí teorie spolkového dohledu nad sportovní činností, realizována dodržováním disciplinárních, sportovních, technických, řídicích a dalších norem. Tento dohled je realizován zpravidla specializovanými orgány občanských sdružení (disciplinární komise) a přispívá zejména ke kontrole činnosti samotného sportu v jeho vlastním smyslu. V případě porušení těchto norem vzniká odpovědné osobě disciplinární (mimotrestní) odpovědnost. O tomto tématu bude pojednáno v subkapitole 6. 3. Mimotrestní odpovědnost ve sportu.

Na straně druhé stojí nástroje dohledu a regulace nad sportovní činností státními orgány a to zejména prostřednictvím občanského, trestního a správního práva.⁷⁶ Jak bylo již naznačeno v kapitole 1. 4. Vztah sportu a práva, dnešní úprava sportovních činností se bez těchto nástrojů neobejde. Nejširší pole působnosti státních regulací skýtá právě problematika odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy, doping a úplatkářství. První tři části této kapitoly se budou zabírat zejména odpovědností za úraz, jelikož její úprava se jeví jako nejvíce zásadní. Vnímání nebezpečnosti dopingů ve sportu se také v poslední době výrazně zvýšilo a odborná literatura o něm dostatečně pojednává. Horší je to ale s hledáním řešení pro omezení korupce. Krátké pojednání o tomto jevu přinese čtvrtá subkapitola.

I přesto, že nad vymezením míry ingerence právních norem do sportu nepřevládá v odborné literatuře jednotný názor, panuje obecná shoda o tom, že se sport neodehrává v „bezprávním prostoru,“ nýbrž je podřízen obecným právním pravidlům. Pojem sport nebo hra není právně relevantní, neboť tyto pojmy nejsou definovány právními normami.⁷⁷ Jinými slovy se „sport v nejobecnějším pojetí nevyznačuje žádnými speciálními chráněnými zájmy a rozsah odpovědnosti ve

⁷⁵ KUKLÍK, Jan. Sportovní právo. Praha: Auditorium, 2012, 182 s. ISBN 978-808-7284-285. s 61

⁷⁶ KUKLÍK, Jan. Sportovní právo. Praha: Auditorium, 2012, 182 s. ISBN 978-808-7284-285. s 61

⁷⁷ SLUKA, Tomáš. Profesionální sportovec : právní a ekonomické aspekty. 1. Praha : Havlíček Brain Team, 2007, s. 71 s 60.

sportu se nevymyká obvyklým pohledům na odpovědnost v jiných sférách a oblastech. Sport jako takový je totiž součástí společenských, ekonomických a právních vztahů, kde sport sám o sobě zpravidla nezakládá bez dalšího úvahy o případném privilegovaném přístupu práva ke sportovní sféře.⁷⁸

Na druhou stranu jsme již v několika kapitolách dovodili určitou specifčnost sportovní činnosti a také posuzování odpovědnosti sportovce má určité zvláštnosti. Ty jsou dány především vyšší mírou předvídatelnosti úrazů ve sportu. Zejména určité kontaktní druhy sportu jsou s úrazy doslova spojeny. Tento názor zastává rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 26. ledna 1954, so. Zn. Cz 486/53, ze kterého vyplývá mimo jiné, „že fotbal ze své povahy směřuje ke vztahu k tělesným vlastnostem k rozvoji především obratnosti a rychlosti, přičemž k rozvoji může dojít jen tehdy, dá-li hráč do hry všechny své síly... a kdyby se hráčům ukládalo, aby se opatrně a pomalu pohybovali okolo jedinců, o nichž snad rozhodčí ví, že porušují pravidla hry, ztratila by kopaná svůj smysl. Rychlý pohyb při hře není sám o sobě nedbalostí, nýbrž požadavkem a užitečným prvkem tohoto sportu.“ Soudy tedy respektují zvýšenou míru rizika v průběhu provozování sportovní činnosti, což jednoznačně dokazuje specifčnost úpravy.

Za zcela zásadní se tedy jeví posouzení, „za jakých podmínek nastupuje právní odpovědnost sportovce, jež jinému sportovci způsobil v průběhu sportovní činnosti úraz či zranění, případně subjektu, jenž za takové zranění způsobené sportovci jednáním sportovce jiného odpovídá.

Cílem úpravy odpovědnosti ve sportovní oblasti tak je především v rámci prevence předcházet vzniku sportovních úrazů (jedná se o tzv. princip úrazové zábrany) a následně nastavit pravidla pro posouzení, kdy z hlediska právního odpovědnost za způsobený sportovní úraz nastupuje, neboť tato část právní odpovědnosti vystihuje ve sportu gros problému.⁷⁹

6.1. Civilněprávní odpovědnost ve sportu

Pojem občanskoprávní odpovědnosti by mohl implikovat odpovědnost sportovců, sportovních klubů a organizací vůči sportovcům i divákům, pořadatelů sportovních akcí, rozhodčích, lékařů, trenérů nebo třeba pedagogických

---

⁷⁸ KUKLÍK, Jan. Sportovní právo. Praha: Auditorium, 2012, 182 s. ISBN 978-808-7284-28561. Dostupné také z <http://www.pravnickeforum.cz/archiv/dokument/doc-d33490v42934-pravni-odpovednost-ve-sportu/>

⁷⁹ tamtéž

pracovníků.⁸⁰ Vzhledem k rozsahu tohoto tématu a možnostem rozboru v této diplomové práci se budu zabývat odpovědností za sportovní úraz. V úvodu subkapitoly si vymežíme odpovědnost teoreticky, praktický náhled na danou problematiku z hlediska sportu nám poté nabídne náhled do judikatury.

Teorie práva charakterizuje odpovědnost v soukromém právu jako sekundární povinnost, která nastupuje po porušení primární povinnosti. Obecná úprava soukromoprávní odpovědnosti je pak obsažena v občanském zákoníku⁸¹. Občanský zákoník v § 415 vymezuje základní preventivní zásadu, že každý je povinen počínat si tak, aby nedocházelo ke škodám na zdraví, na majetku, na přírodě a životním prostředí. Dále je povinností každého odvracet hrozící škodu způsobem přiměřeným okolnostem. Tyto zásady je bezpochyby sportovec povinen ctít i v průběhu sportovního klání.⁸² Zásadní ustanovení je samozřejmě § 420, na jehož základě každý odpovídá za škodu, kterou způsobil porušením právní povinnosti. V našem případě může být zásadní i nedodržení sportovních pravidel. Ono porušení sportovního pravidla může mít také zcela zásadní vliv pro soudní přezkum věci.

Pro civilněprávní odpovědnost ve sportu v současnosti nejen neexistuje speciální zákon, ale v podstatě o ní není v zákonné rovině zmínka. To platí také pro novou úpravu občanského zákoníku. Není tedy důvod k ní přistupovat jinak než k odpovědnosti obecné. To potvrzuje Tomáš Sluka: „Obecná občanskoprávní odpovědnost s reparační funkcí, jež následuje při porušení obecné preventivní povinnosti, vyžaduje existenci principu zavinění. Důkazní břemeno spočívá na poškozeném sportovci, jenž musí dokázat že:

- a) během organizované sportovní činnosti došlo k protiprávnímu úkonu, a to porušením smlouvy nebo zákona,
- b) protiprávním úkonem vznikla škoda na zdraví nebo případně majetku poškozeného,
- c) mezi škodou a protiprávním úkonem je příčinná souvislost“⁸³
- d) existuje zavinění.

---

⁸⁰ KRÁLÍK, M. Úvod k otázkám právní odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy. Právník, 2007, č. 8, str. 836.

⁸¹ Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník

⁸² Rozhodnutí Krajského soudu v Brně, sp. zn. 21 Co 27/1977 : „ustanovení § 415 obč. zák. je povahy obecné, a proto i lyžaři, sjíždějící svah kristiánkami, jsou povinni počínat si tak, aby nedocházelo ke škodě na zdraví.“

⁸³ SLUKA, Tomáš. Profesionální sportovec : právní a ekonomické aspekty. 1. Praha : Havlíček Brain Team, 2007, s. 73 s

6.1.1. Judikatura

Přestože relevantních rozhodnutí vztahujících se k civilněprávní odpovědnosti sportovce v důsledku úrazu není mnoho, existují zásadní rozsudky řešící zejména význam porušení pravidel pro určení protiprávnosti. Z těchto rozhodnutí lze vyvodit určitou ustálenou praxi, se kterou soudy problematiku řeší.

1) Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 29. Října 1962, sp. zn. 5 Cz 38/1962 uveřejněno následující právní větou: „Odpovědnost hráče za škodu na zdraví způsobenou protihráči při fotbalovém utkání se vyvozuje z odpovědnosti za škodu vzniklou tím, že škůdce poškodí úmyslně nebo z nedbalosti poškozeného porušením závazku nebo jiné právní povinnosti. Vychází ze zjištění o tom, zda ke zranění došlo při hře a zda šlo o zákrok pravidly dovolený nebo nedovolený (zakázaný) a zda tu šlo o nepřiměřenost vědomého či nedbalostního zásahu. Bez významu není ani to, zda jde o zkušeného (např. dlouholetého) hráče této hry.“ Z tohoto judikátu lze vyvodit následující skutečnosti:

a) Kromě výše zmíněných obecných předpokladů pro vznik odpovědnosti za škodu existují další faktory, které pomáhají určit, zda byla v daném případě porušena prevenční povinnost.

b) Důležitou skutečností je, zda byl zákrok pravidly dovolený nebo nebyl.

c) Vychází se ze zjištění, zda ke zranění došlo v průběhu utkání nebo ne. Jde tedy o časové určení zákroku. Naprosto zřejmý je rozdíl, pokud kupříkladu hokejista udeří jiného v průběhu hry a způsobí mu tak zranění, anebo soupeře udeří v přerušené hře, kdy to nemohlo být očekáváno. Zde se dále nedá hovořit o zápalu pro hru, nebo zájmu na rozvoji dynamiky, třeba pro hokej typické.

d) Je rozdíl, zda se jedná o zkušeného hráče této hry, nebo nováčka. Toto pravidlo je velice obtížně aplikovatelné. Posuzování prevenční povinnosti dle něj mělo být přísnější pro zkušenější sportovce, tudíž a contrario by měl poškozený ztíženou pozici pro domáhání se náhrady škody vůči hráči nezkušenému. Tato problematika by měla být zcela určitě posuzována na základě úrovně soutěže a nikoliv na základě zkušeností sportovce.

2) Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 17. května 1978, sp. zn. 10 Co 190/76 uveřejněný ve sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, 1980, pod pořadovým čísle 16 s právní větou: „Nedodržení pravidel sportovní hry (např. kopané), spočívající v použití pravidly nedovoleného (zakázaného) způsobu hry, je nutné posoudit jako jednání odporující povinnosti počínat si tak, aby

nedocházelo ke škodám na zdraví (§ 415 o. z.). V důsledku toho jde o porušení právní povinnosti, jež zakládá odpovědnost za škodu (§ 420 odst. 1 o. z.).“ K rozhodnutí příkládám naprosto zásadní část odůvodnění, která potvrzuje většinu toho, co bylo výše napsáno. „Odpovědnost hráče za škodu způsobenou při sportovní hře byla vyložena již v rozhodnutí uveřejněném pod č. 15/1963 Sbírký rozhodnutí a sdělení soudů ČSSR. I když toto rozhodnutí bylo vydáno za účinnosti dříve platného zákona č. 141/1950 Sb., není úprava náhrady škody nyní natolik odchýlná, aby nebylo možné ze závěrů tohoto rozhodnutí nadále vycházet. Zásadně totiž nelze vyloučit odpovědnost hráče za škodu vzniklou protihráči během sportovní hry na hřišti podle ustanovení § 420 odst. 1 o. z.; z toho také soud prvního stupně správně vycházel. Ustanovení § 420 o. z. upravuje právní povinnost a důsledkem jejího porušení je odpovědnost za způsobenou škodu. Hráč může ovšem odpovídat za takto způsobenou škodu jen za splnění všech zákonných předpokladů uvedených v ustanovení § 420 odst. 1 o. z. (existence škody, způsobení škody protiprávním úkonem, který je zaviněný, a existence příčinné souvislosti mezi protiprávním úkonem a vzniklou škodou). Jimi se soud prvního stupně zabýval a odvolací soud se s jeho závěry ztotožňuje. Pravidla sportovní hry sice nejsou právními předpisy, avšak pro hráče této hry nedodržení pravidel hry znamená nedání povinnosti předcházet hrozícím škodám, tj. povinnosti uložené ustanovením § 415 o. z.“

Toto rozhodnutí vzbudilo značný zájem odborné literatury, která se shoduje na základních skutečnostech, které z nich vyplývají. Některé z nich již byly zmíněny již výše:

- a) v průběhu sportovního utkání v zásadě nelze vyloučit vznik odpovědnosti za škodu,
- b) přestože nelze považovat sportovní pravidla za právní normy, jejich nedodržení může mít pro hráče za následek nedodržení povinnosti předcházet hrozícím škodám, tedy povinnosti počínat si tak, aby nedocházelo ke škodám na zdraví a dalších hodnotách chráněných dle § 415 ObčZ,
- c) zaviněný právní úkon nastal v důsledku nedovoleného zákroku, z hlediska stupně zavinění je třeba vyloučit i nepřímý úmysl, jelikož k zranění došlo v průběhu hry, jedná se tedy o nedbalost,

d) příčinná souvislost mezi zaviněným jednáním a škodou objektivně existuje, protože pokud by nedošlo ke způsobu hry, který pravidla zakazují, nenastala by újma na zdraví.⁸⁴

3) Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 17. prosince 2003, sp. zn. 25 Cdo 1960/2002 s právní větou: „Úder soupeře v rozporu s pravidly karate, při němž zasaženému vznikla škoda na zdraví, je postížitelný nejen v rámci pravidel zápasu karate, nýbrž představuje současně i porušení prevenční povinnosti; při splnění zbývajících předpokladů je dána obecná odpovědnost za škodu na principu presumovaného zavinění.“ Význam tohoto rozsudku je zejména v tom, že se jedná o první toho druhu po roce 1989. Jinak ale v zásadě nepřichází s ničím novým a potvrzuje výše napsanou argumentaci.

4) Rozsudek Okresního soudu v Blansku ze dne 26. října 2010, sp. zn. 77 C 353/2009 s právní větou: „1. Uklouznutí hráče na vlhkém travnatém povrchu fotbalového hřiště, v důsledku kterého došlo ke zranění protihráče v průběhu fotbalového utkání, může být v poměrech konkrétního případu okolností vylučující zavinění na vzniku škody. 2. Součástí přípustného sportovního rizika ve fotbalovém utkání může být i běh hráče po vlhkém travnatém povrchu fotbalového hřiště.“⁸⁵

Přestože se jedná o rozsudek první instance, jde o rozsudek velmi přínosný a na rozdíl od rozsudku v bodě 3) se zabývá problematikou velmi dopodrobna. K soudu se tak opět dostal případ, kdy jeden hráč fauloval druhého a způsobil mu újmu na zdraví. Tentokrát byla situace složitější o fakt, že zákrok byl intenzivnější vlivem uklouznutí na vlhkém terénu. Poškozenému byla zlomena noha, rozhodčí označil zákrok za faul, udělil faulujícímu červenou kartu, ale v zápise o utkání uvedl, že se nejednalo o úmyslný faul a celou situaci popsal.

U soudu následně žalovaný argumentoval, že se nemůže jednat o protiprávní jednání, jelikož jeho faul byl důsledkem uklouznutí na mokřém terénu. Soud se k tomuto argumentu vyjádřil následovně. „Pokud se týká protiprávnosti jednání žalovaného, soud dospěl k závěru, že žalovaný porušil prevenční povinnost dle § 415 ObčZ, když bylo prokázáno, že z objektivního hlediska jednal proti pravidlům fotbalu a spáchal faul – sražení protihráče z boku bez úmyslu hrát míč.

---

⁸⁴ SLUKA, Tomáš. Profesionální sportovec : právní a ekonomické aspekty. 1. Praha : Havlíček Brain Team, 2007, s. 74 s

⁸⁵ KRÁLÍK, Michal. K absenci zavinění jako důvodu zproštění se odpovědnosti za škodu způsobenou sportovním úrazem během fotbalového utkání. K přípustnému sportovnímu riziku ve fotbalu. Soudní rozhledy, 2011, č. 5, str. 171.

Jednání žalovaného bylo porušením pravidel hry,...žalovaný se tedy dopustil jednání odporujícího povinnosti počínat si tak, aby nedocházelo ke škodám na zdraví (viz též rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR – Rc 16/1980), a porušil tedy svou povinnost dle § 415 ObčZ.“

Soud dále potvrdil, že se nejednalo o úmyslné zavinění, jelikož žalovaný upadl na oroseném trávníku na žalobce. Poté se soud vyjadřoval k hodnocení nedbalosti a došel k tomu, že „bylo jednoznačně prokázáno, že všichni hráči zápasu (tedy i žalovaný) věděli, že hřiště je orosené.... o nedbalost nevědomou jít nemohlo, neboť je skutečností obecně známou, že vlhká tráva klouže, a žalovaný tedy musel vědět, že při běhu po orosené trávě může uklouznout, a může proto dojít ke zranění jiného hráče. Zásadní otázkou pro posouzení soudem tedy bylo, zda důvody, pro něž žalovaný spoléhal na to, že ke škodě nedojde, byly přiměřené. Soud dospěl k závěru, že ano. ...Rozhodčí tím, že připustil konání zápasu, rozhodl de facto o tom, že při dodržení běžné opatrnosti by ani při běhu a normálních soubojích o míč (které jsou nutnou součástí fotbalového utkání) nemělo dojít ke zranění.“

Soud se navíc vyjádřil k přípustnému riziku: „Soud pak rovněž zohlednil přípustnou míru rizika, tedy fakt, že vykonávání určitých typů sportu je nezbytně spojeno s jistou mírou rizika. Tato rizika, mezi něž dle přesvědčení soudu patří mj. též běhání po vlhké trávě, pak na sebe berou dobrovolně všichni hráči. Běh žalovaného směrem k žalobci přitom dle výsledků dokazování nebyl ani bezohledný ani překračující přípustnou míru rizika.“⁸⁶

Soud tedy pouze nepřejal předešlou judikaturu, ale dokázal vnést do odůvodněné rozsudku specifickou povahu sportu a hlavně existenci specifických rizik, které mohou mít vliv na samou existenci zavinění. Je žádoucí, aby byla právě specifikace určitých sportů a situací, které přinášejí, neustále zvažována a zdůrazňována.

6.1.2. Závěr

Mezi předpoklady pro vznik obecné odpovědnosti za škodu patří vznik škody, protiprávní úkon, kauzální nexus a zavinění. Z hlediska specifik aplikace na

---

⁸⁶ KRÁLÍK, Michal. K absenci zavinění jako důvodu zproštění se odpovědnosti za škodu způsobenou sportovním úrazem během fotbalového utkání. K přípustnému sportovnímu riziku ve fotbalu. Soudní rozhledy, 2011, č. 5, str. 171.

sportovní klání je jediným předpokladem, jehož výklad činí potíže, stanovení protiprávnosti. Z výše uvedeného je patrné, že české soudy našly konstantní judikaturu, ze které vyplývá zásadní fakt, a sice že porušení sportovních pravidel se považuje za nedbání na povinnost předcházet škodám, tj. počínat si tak, aby nedocházelo ke škodám na zdraví, majetku aj. dle § 415 ObčZ. Tato praxe bývá spíše kritizována pro svoji nepružnost, neschopnost reagovat na specifická rizika sportu a v neposlední řadě lze konstatovat, že problematiku zjednodušuje.

Srovnáme-li tuzemskou soudní praxi např. s bohatší německou, najdeme několik nuancí. Mezi důležitá rozhodnutí patří rozsudek Bundesgerichtshof z 5. 11. 1974, sp. zn. VI ZR 100/73 s právní větou: „Ten, kdo se účastní fotbalu, počítá zásadně se zraněními, kterým se ani při hře v souladu s pravidly nelze vyhnout. Proto předpokladem nároku na náhradu škody vůči protihráči je důkaz toho, že tento se nechoval podle pravidel.“ Tuto větu BGH ale doplnil: „Zavinění škůdce nebylo prokázáno, protože ne každé porušení pravidel, která slouží k ochraně hráče, svědčí pro nedbalé jednání. Vždy existují některé druhy chování v hraniční zóně mezi povolenou tvrdostí a nepřipustnou neférovostí.“ Dále Německé soudy vyslovily akceptaci k závěru o porušení sportovního pravidla učiněného v průběhu hry rozhodčím pro soudní řízení: „V řízení o náhradě škody je třeba vycházet ze správnosti rozhodnutí rozhodčího do té míry, do které nebylo prokázáno za nesprávné. Pokud rozhodčí v utkání svazu mezi záložními družstvy nižší divize udělil kvůli sražení skluzem zezadu žlutou kartu, je třeba vycházet z chování proti pravidlům hry.“^{87 88} V jiných případech dokonce judikatura dovodila, že je nutno opětovně zkoumat zavinění, a to bez ohledu na rozhodnutí rozhodčího. Lze tedy konstatovat, že německá judikatura nezjednodušuje sportovní úrazy do roviny porušení pravidel=protiprávnost (zanedbání prevenční povinnosti).

Soudy jsou naopak povinny zkoumat další okolnosti případu a ke skutečnosti, zda byla dodržena pravidla, či nikoliv se sice přihlíží, ale není sama naprosto rozhodující v posuzování protiprávnosti. Navíc, z dalších rozhodnutí lze vyvodit, že se absence odpovědnosti neváže jen na jednání v souladu s pravidly, ale také na jejich nepatrná překračování. „Současně je také německou doktrínou zdůrazněno, že od tzv. bojových sportů, do kterých se promítají úvahy o míře zodpovědnosti

---

⁸⁷ Rozhodnutí AG Ettenheim ze dne 14.6. 1991, sp. zn. C 44/91

⁸⁸ Kolektiv autorů. Otázky sportovního práva. Praha : Ústav státu a práva, 2008, 64 s

sportovce za sportovní úrazy, je třeba odlišit tzv. paralelní druhy sportů, pro které platí zásadně obecné zásady odpovědnosti. “⁸⁹

6.2. Trestněprávní odpovědnost ve sportu

Otázka trestněprávní odpovědnosti sportovců za úraz v průběhu sportovního klání není prosta všech pochybností, byť již v této problematice převládá názor, že lze na sportovce aplikovat normy trestního práva. „To bývá někdy odůvodňováno narůstajícím ekonomickým charakterem sportovní činnosti či větší odvahou zraněných sportovců dovolávat se svých práv, případně závažnými důsledky sportovních aktivit a narůstajícím násilím na sportovištích, někdy však prostým faktem, že není důvod, proč by sportovní činnost měla být z režimu trestního práva vyňata.“⁹⁰

Problematika vztahu trestního práva a sportu byla v minulosti předmětem častého bádání, které vyústilo ve vytvoření několika teorií. První teorie, o které se zmíníme, zastává názor, že sportovec je plně odpovědný za své jednání v průběhu sportovního zápolení. Lze tedy hovořit o běžné a nelimitované trestní odpovědnosti. Tento názorový směr, jehož nejznámějším představitelem je Edward Grayson, lze považovat za extrémní. Autor nespatřuje v provozování sportovní činnosti natolik zásadní specifika, aby na jejich základě vyňal sport z obecné působnosti trestněprávních norem. „Jestliže nějaká osoba úmyslně či z nedbalosti způsobí jiné osobě škodu, aby jí ať už znemožnila dostat se k míči nebo z důvodu prostého výtržnictví a chuligánství, pak jsou tyto skutky porušením trestního práva. Je jasné, že sportovní funkcionáři neuspěli v pokusu zkrotit v rámci svých sportů toto zlo. Názor, že orgány dohledu nad sportem by měly uzurpovat moc soudů a britského právního řádu, nemůže být podpořen žádným přesvědčivým důkazem. Proč by měli pachatelé, kteří spáchali trestný čin v rámci svého sportu, zůstat nepotrestáni za svou ničemnost“.⁹¹ Graysonův názor je často kritizován jako zjednodušující a v konečném důsledku by jeho aplikace stejně pronikání násilí do sportu nezastavila.

Druhý protipól k teorii, kterou zastává Grayson je teorie B. Zauliho. Ta vychází z premisy striktní autonomie sportovního odvětví, jinými slovy sport je

⁸⁹ KUKLÍK, Jan. Sportovní právo. Praha: Auditorium, 2012, 182 s. ISBN 978-808-7284-285s 68

⁹⁰ KUKLÍK, Jan. Sportovní právo. Praha: Auditorium, 2012, 182 s. ISBN 978-808-7284-285. s 77

⁹¹ Grayson, E. - Bond, C. Making Foul Play a Crime, Solicitors Journal, 1993, 16 July, s. 693., dále internetové dostupné z

schopen svými autonomními pravidly regulovat veškeré situace, které přináší, a tedy i problematiku úrazů. Tato doktrína vylučuje jakoukoliv odpovědnost sportovce v rámci sportovního práva. Pokud jsem první teorii označil za extrémní, musím tak nazvat i tuto. Je nepředstavitelné, aby se sportovní normy vztahovaly na natolik zásadní problematiku, jakou přinášejí sportovní úrazy.

Někde mezi těmito teoriemi stojí názorový proud vycházející z premisy, „že za určitých přesně stanovených podmínek jsou sportovci zbaveni trestní odpovědnosti za způsobenou smrt, poškození zdraví nebo zásah do tělesné integrity soupeřícího protivníka, došlo-li k těmto negativním následkům v průběhu provozování sportu. Dovojuje se, že sportovní zranění za určitých okolností zůstává beztrestné. V tomto východisku však dále dochází k velmi výrazné diferenciaci, jednak pokud jde o rozsah beztrestnosti, jednak pokud jde o podmínky, za nichž je trestní odpovědnost sportovců vyloučena, a dále pokud jde o právní kvalifikace důvodů, jež sportovcovo jednání zbavují možnosti trestního postihu.“⁹²

Rozsah této práce nedovolí zabývat se dalšími teoriemi náhledu na trestné činy ve sportu, nicméně mezi ně patří např. nešťastné náhody, přípustného sportovního rizika, souhlasu poškozeného, teorie státního dovolení aj.

6.2.1. Judikatura⁹³

Praktický náhled na výše zmíněné teorie nám poskytne rozbor rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR v trestní věci vedené pod č.j. 3Tdo 1355/2006. Jedná se o průlomové rozhodnutí, neboť do této doby se soudy v trestních věcech zabývaly sportem ve výjimečných případech, kupříkladu úmyslnými zraněními za účelem likvidace soupeře. Nejvyšší soud však tentokrát připustil aplikaci sportovního práva i na sportovní úraz způsobený z nedbalosti.

Jedná se znovu o případ fotbalu a opět jde o skluz, jímž fotbalista srazil protihráče na zem s použitím nepřiměřené síly a způsobil mu četná zranění na noze. Rozhodčí v zápise o utkání potvrdil, že se jednalo o nedovolený zákrok, avšak faulovaný byl v daném momentě v držení míče a tudíž byla za faul udělena pouze žlutá karta. Cílem zákroku bylo sebrat soupeři balon, ten byl ale rychlejší a

---

⁹² KUKLÍK, Jan. Sportovní právo. Praha: Auditorium, 2012, 182 s. ISBN 978-808-7284-285. s 79.

⁹³ Celé subkapitola vychází z Kolektiv autorů. *Otázky sportovního práva*. Praha : Ústav státu a práva, 2008, 66 s

nepředvídatelnou kličkou si jej posunul pryč. Obviněný se následně vyjádřil ve smyslu, že nemohla být naplněna subjektivní stránka trestného činu, jelikož se nejednalo o nedbalostní jednání.

Argumentace Nejvyššího soudu byla následující: „ Nejvyšší soud považuje za nutné především uvést, že účelem pravidel je nejen stanovit soupeřícím stranám rovné podmínky, ale současně i chránit zdraví hráčů před zákroky, které zpravidla či alespoň občas vedou k jejich zranění, a že na dodržení herních pravidel je společenský zájem. Z tohoto pohledu je pak zapotřebí přísně individuálně posuzovat vzniklá zranění hráčů nejen v jednotlivých druzích sportu, ale i míru porušení daných pravidel, upravujících to či ono sportovní odvětví. Teprve na základě takového posouzení lze dospět k závěru, zda vzniklé zranění protihráče lze ještě posuzovat v rámci sportovních pravidel, či zda již připadá v úvahu aplikace trestního práva.

Boj o míč smí být tvrdý, ale musí být čistý, bez zákeřností a hráči mají respektovat soupeře. Úsilí hráčů o dosažení co nejlepšího výsledku nemá být v rozporu se zásadami sportovní etiky. Každý hráč je povinen dbát bezpečnosti jak své vlastní, tak i ostatních spoluhráčů.

Z uvedeného je zřejmé, že fotbalová pravidla upravují a regulují chování hráčů na hřišti v rámci hry a po jejím přerušení, definují zakázané způsoby hry a stanoví sankce pro případ jejich porušení. Pravomoci k posuzování přestupků proti pravidlům i udělování sankcí za ně jsou svěřeny rozhodčímu. Případné rozhodnutí příslušné disciplinární komise je pak možno považovat za vyvrcholení řízení o závažnosti porušení fotbalových pravidel.

Fotbalová pravidla však nikde neupravují a podle názoru Nejvyššího soudu také nemohou upravovat situaci, kdy v důsledku jejich porušení byla někomu z hráčů způsobena újma na zdraví. Nejvyšší soud pro tyto případy zastává zásadu subsidiarity trestního práva a je toho názoru, že normy trestního práva je na místě uplatnit tam, kde posuzované jednání je zaviněným excesem z příslušných ustanovení sportovních pravidel v tom smyslu, že jde o jednání, které není těmito pravidly dovoleno a není těmito pravidly, pokud jde o způsobený následek na zdraví, sankcionováno. Nejvyšší soud tedy není zastáncem názoru odvolatele, že cokoliv se odehrává v rámci sportu, je nutno posuzovat toliko na základě příslušných sportovních pravidel a že ingerence práva i ve formě vyvození trestní odpovědnosti sportovců je vyloučena. Nelze rovněž omezovat trestní odpovědnost

jen na úmyslná jednání, ale trestní sankce přichází v úvahu i v závažnějších případech zavinění z nedbalosti.“⁹⁴

Nejvyšší soud tak zdůraznil nutnost zkoumat individuálně případ od případu zranění poškozeného a míru porušení sportovních pravidel. V případě, že došlo k takovému porušení pravidel, proti kterému nestanovují příslušnou sankci, je třeba, aby byly na případ aplikovány normy trestního práva. Soud tak zdůraznil princip subsidiarity trestního práva a potvrdil, že je třeba najít kompromis mezi Zauliho teorií (autonomní úprava sportovní činnosti) a Graysonovou teorií (pouze zákonná úprava). Dle mého názoru se problematika úrazů v průběhu sportovního utkání bez ingerence trestněprávních norem neobejde a je dobře, že soud vyznačil alespoň základní mantinely jejich použití.

6.3. Mimotrestní odpovědnost ve sportu

Jozef Prusák⁹⁵ poměrně detailně rozpracoval otázky sportovních deliktů již v 80. letech minulého století. Zjednodušeně řečeno rozdělil delikty, ke kterým dochází v průběhu sportovní činnosti na delikty a) postižitelné jak sportovními pravidly, tak obecnými právními normami, b) postižitelné sportovními pravidly, c) postižitelné obecnými právními normami, d) bez postižení.

Do této kapitoly logicky spadají body a) a b). U případu a) tedy následují sankce dle sportovních pravidel i právních norem. Takovým případem bude právě problematika sportovního úrazu. Může se stát, aby za jeden zákrok hráč dostal červenou kartu, další disciplinární a ještě trestněprávní postih. Pokud jde o případ b), ten je ve sportovním odvětví typický. Jedná se o širokou škálu situací, u nichž není zapotřebí, aby byly řešeny normami trestního nebo občanského práva. Půjde o běžné prohřešky, jako drobný faul, nastoupení k utkání v neoprávněné výstroji, či např. v hokeji kritika rozhodčího bezprostředně po utkání.

Je nutné zmínit, že odpovědnost za porušení sportovních pravidel (řádů) je aplikována nejčastěji. Jak bylo výše zmíněno, sportovní asociace jsou právnické osoby, vystupující jako občanská sdružení, jejichž zásadními dokumenty jsou stanovy a dále disciplinární předpisy. Třeba disciplinární řád Fotbalové asociace České republiky v čl. 2, bodě 2, když dělí typy provinění na:

a) „porušení stanov, řádů a předpisů FA ČR, jakož i rozhodnutí jeho orgánů,

⁹⁴ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR v trestní věci vedené pod č.j. 3Tdo 1355/2006

⁹⁵ PRUSÁK, J. Šport a právo. Bratislava: Slovenské telovýchovné vydavateľstvo, 1984 s. 151

b) porušení pravidel, směrnice pro kontrolu a postih dopingu ve sportu v ČR a všech dalších norem upravujících účast v soutěžích FA ČR organizovaných řídicími orgány FA ČR všech stupňů, včetně provinění v reprezentaci a mezinárodních stycích,

c) provinění související s účastí v soutěžích FA ČR organizovaných řídicími orgány FA ČR všech stupňů, včetně provinění v reprezentaci a mezinárodních stycích,

d) provinění znevažující jméno FA ČR, jeho členů, orgánů, funkcionářů a účastníků soutěží.

Obecně lze konstatovat, že disciplinární provinění může vzniknout jen členovi sdružení, konkrétně přichází v úvahu u hráčů, funkcionářů, klubů a družstev. U hráčů nebo funkcionářů přichází v úvahu trest v podobě napomenutí, peněžité pokuty, zastavení závodní činnosti a zákazu výkonu funkce. Co se týče družstev a klubů, ty mohou být potrestány napomenutím, peněžitou pokutou, zastavením závodní činnosti a dále uzavřením hřiště či vyloučením ze soutěže. Výši pokut, délku trestů, způsob jejich vymáhání aj. si určují sama sdružení. K plusům aplikace těchto pravidel hovoří rychlost a pružnost disciplinárních řízení oproti soudům, druhou stranou mince však zcela určitě může být nepřílišná jistota jejich správného výkladu, resp. vzhledem k častým mocenským zájmům, důvěra v jeho objektivitu. Tato pravidla mohou a musí upravovat veškerou sportovní činnost, nicméně jejich výrazné excesy by měly řešit nezávislé soudy ČR.

6.4. Úplatkářství

Úplatkářství (korupci) považuje trestní zákoník za velmi závažnou trestnou činnost. Přesto lze konstatovat, že se objevuje ve všech oblastech našeho života a neexistuje důvod, aby nebyla ve sportu. Obecně je míra korupce přímo úměrná míře centralizace moci státních orgánů (omezení dělby moci). Velice rozšířená je však také v demokratických státech, kde se velmi často objevuje v souvislosti s přerozdělováním peněžní masy státu. Boj s korupcí je tolik složitý proto, že ji lze odhalit jen stěží. Většinou je pro ni složité zajistit důkazy, někdy se na ni přijde v rámci jiného vyšetřování třeba prostřednictvím telefonních odposlechnů.

K definování základních pojmů použiji trestní zákoník a jeho tři důležité skutkové podstaty: ⁹⁶

a) „ § 331 Přijetí úplatku: Kdo sám nebo prostřednictvím jiného v souvislosti s obstaráváním věcí obecného zájmu pro sebe nebo pro jiného přijme nebo si dá slíbit úplatek, nebo kdo sám nebo prostřednictvím jiného v souvislosti s podnikáním svým nebo jiného pro sebe nebo pro jiného přijme nebo si dá slíbit úplatek, bude potrestán odnětím svobody až na čtyři léta nebo zákazem činnosti. Kdo za okolností uvedených v odstavci 1 úplatek žádá, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až pět let.

b) § 332 Podplacení: Kdo jinému nebo pro jiného v souvislosti s obstaráváním věcí obecného zájmu poskytne, nabídne nebo slíbí úplatek, nebo kdo jinému nebo pro jiného v souvislosti s podnikáním svým nebo jiného poskytne, nabídne nebo slíbí úplatek, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo peněžitým trestem.

c) § 333 Nepřímé úplatkářství: Kdo žádá nebo přijme úplatek za to, že bude svým vlivem nebo prostřednictvím jiného působit na výkon pravomoci úřední osoby, nebo za to, že tak již učinil, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta. Kdo z důvodu uvedeného v odstavci 1 jinému poskytne, nabídne nebo slíbí úplatek, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.

d) § 334 Společné ustanovení: Úplatkem se rozumí neoprávněná výhoda spočívající v přímém majetkovém obohacení nebo jiném zvýhodnění, které se dostává nebo má dostat uplácené osobě nebo s jejím souhlasem jiné osobě, a na kterou není nárok. Za obstarávání věcí obecného zájmu se považuje též zachování povinnosti uložené právním předpisem nebo smluvně převzaté, jejímž účelem je zajistit, aby v obchodních vztazích nedocházelo k poškozování nebo bezdůvodnému zvýhodňování účastníků těchto vztahů nebo osob, které jejich jménem jednají.“

6.4.1. Korupce ve sportu

Řada autorů, popisující na internetu korupci a sport, spojuje vznik tohoto sepětí s proniknutím byznysu do sportu. Tento soud lze pokládat za zjednodušující. I když se její míra pravděpodobně rozrostla a pronikla do vyšších kruhů, existují případy, jako je zmanipulované finále baseballové světové série v roce 1919,

---

⁹⁶ Trestní zákoník č. 40/2009 Sb. upravuje v §§ 331 - 334:

zmanipulovaná utkání Sheffieldu Wednesday v 60. letech, za která byli jeho hráči Peter Swan, David Layne a Tony Kay odsouzeni k vězení. Navíc mohu na základě vlastních zkušeností potvrdit, že korupci ve sportu se velmi daří i na amatérské úrovni, kde jsou funkcionáři schopni uplatit rozhodčího několika stovkami korun a to jen kvůli zabránění sestupu z jedné okresní soutěže do druhé. Velmi nepříjemným faktem tedy je, že přijetí peněz není jediným důvodem korupce. UEFA v minulosti opakovaně označila podplácení ve fotbale za jednu z jeho největších hrozeb. Na rozdíl od dopingu, který ovlivňuje výkonnost jednoho sportovce, ovlivňování zápasů dopadá na celé odvětví.⁹⁷

V České republice lze s nadsázkou konstatovat, že korupční aféry ve sportu mají svoji tradici. Slavná je fotbalová aféra z roku 2005 se zlidovělými pojmy, jako jsou „kapřici či desetníky.“ Na její popud bylo dokonce inscenováno divadelní představení, kterému se funkcionáři, ale i fanoušci fotbalu, smáli. Místo toho by však byl na místě pláč, protože jméno fotbalu utrpělo nenávratnou újmu. Bohužel ani výše trestů udělená za prokázané korupční jednání absolutně neodpovídala např. německé praxi (viz případ sudího Roberta Hoyzera, který byl odsouzen k vězení na dva a půl roku nepodmíněně).

Pokud jde o tuzemskou judikaturu se vztahem uplácení, je třeba zmínit usnesení Nejvyššího soudu 6 Tdo 1297/2007⁹⁸. Jedná se o případ dobrovolného funkcionáře, který měl v úmyslu ovlivnit zápas dorosteneckého krajského přeboru. Jeho telefon byl odposloucháván na základě anonymního dopisu, ve kterém skupina rozhodčích poukazovala na korupční jednání ve svých řadách. Funkcionář L. M. byl městským soudem v Brně uznán vinným z trestného činu podplácení a byl mu vyměřen trest dvou měsíců odnětí svobody podmíněně a čtyřletý zákaz činnosti ve fotbale. Argumentace obviněného byla postavena na faktu, že fotbal je soukromá záležitost a stát nemá právo do něj zasahovat, vyšetřovat jej a trestat za uplácení. Vnitřní pravidla, která kluby dodržují, podle něj stanovují občanská sdružení (kluby), ne stát. Nejvyšší soud mimo jiné v rozsudku uvedl, že: „

a) Fotbal není soukromá aktivita, kde by byly dovoleny úplatky. Je ve veřejném zájmu korupci na jakékoliv úrovni v českém fotbale odhalovat a trestat.

---

⁹⁷ O'LEARY, John a Simon GARDINER. ROUTLEDGE. *Sports Law* [online]. 2012 [cit. 2013-02-25]. ISBN 041559183X.

⁹⁸ Dostupné z <https://ispis.cz/judikatura/6Tdo1297/2007>

b) Pokud by společnost tolerovala ovlivňování fotbalových zápasů nabízením úplatků rozhodčím a výsledek zápasů by tak nezávisel od vlastního umu a dovednosti aktérů zápasu, došlo by k naprosté negaci uvedené sportovní aktivity.

c) Nelze souhlasit s tvrzením obviněného, že z hlediska regulérnosti fotbalového zápasu, byť by byla jakkoliv porušena, jde o ryze soukromé zájmy omezené skupiny osob, smyslem soutěží ve sportu je dosáhnout co nejlepšího výsledku. Objektivní rozhodování rozhodčího při utkání fotbalové soutěže je jedním z jejich předpokladů, které se sportem úzce souvisejí, a tudíž tuto činnost je nutno považovat za obstarávání věci obecného zájmu.

d) Korupce ve fotbale podle soudů má velmi negativní vliv na děti, které se sportu věnují.

e) Pokud nebude výsledek boje na hřišti odvislý od vlastního umu a dovednosti, bude to mít fatální vliv na chuť společnosti aktivně se věnovat sportu."⁹⁹

6.4.2. Závěr

Jakožto celoživotní amatérský sportovec se s uplácením ve sportu setkávám velice často. Já sám jsem se zamýšlel mnohokrát, jak se ji alespoň pokusit omezit. Obecný rámec antikorupčního boje je spojen se zaváděním prevenčních opatření. Znamená to především zprůhledňování a dosažení co nejvyšší míry transparentnosti samosprávných mechanismů ve sportu, stanovení pevných pravidel postupu při vyšetřování a odhalení korupce, stanovení efektivních kontrolních mechanismů uvnitř samosprávy, vzdělávání a působení na jedince od mladých let. Tato řešení jsou neoddiskutovatelná a obecně použitelná pro jakýkoliv druh uplácení. Pokud bych se měl zamyslet konkrétně nad tím, co by pomohlo amatérskému fotbalu, ve kterém se léta pohybuji, navrhl bych vytvoření nezávislého orgánu na bázi „fotbalového ombudsmana.“ Ten by byl schopen soustřeďovat podněty z vnitřku fotbalového hnutí (jako jsou videozáznamy zápasů aj), vyhodnocovat je a doporučovat příslušným orgánům, aby jednaly. V čele instituce by musel být vzdělaný, nezávislý člověk s morálním kreditem. V současné době neexistuje instance, na kterou se lze odvolat, byť je ze zápasu pořízen videozáznam.

---

⁹⁹ KUBÍČEK, Jiří. Sport a právo [online]. Olomouc, 2012 [cit. 2013-02-25]. Dostupné z: <http://www.tjsokolbabice.cz/dokumenty/Sport%20a%20pravo.pdf>. Právnická fakulta Univerzity Olomouc.

Tak se stává, že zápasy starších žáků běžně rozhodují rozhodčí v prospěch větších klubů a pravidelně je dotlačí k vítězství. Není nic více demotivujícího pro mladé sportovce než tyto skutečnosti, stejně jako absence vůle je řešit a tak stále musíme přihlížet jejich velkému odlivu k jiným, po hříchu méně bohubylým, aktivitám. Cílem ale naopak musí být přesvědčení mladých lidí k tomu, aby sport provozovali. Výchovná funkce sportu je zcela zásadní pro vývoj jedince a domnívám se, že právě korupce je klíčovým prvkem ztráty důvěry v něj- proto ji spatřuji jako největší problém současného sportu, který výrazně přesahuje i problém dopingů.

7. Závěr

Práce si kladla za cíl pojednat co nejuceleněji o vztahu profesionálního sportovce a práva. Posláním úvodních kapitol bylo definovat základní pojmy, jako jsou sport, profesionální sport nebo profesionální sportovec, což bylo, alespoň doufám, splněno. Již od úvodu vystávalo v různých podobách několik příbuzných otázek.

a) Je úprava sportu natolik svébytná a specifická problematika, aby mohla být označena za jedno z právních odvětví?

b) Do jaké míry by měly zasahovat obecné právní normy do sportovní činnosti?

c) Je sportovní činnost určitou podobou běžné ekonomické činnosti, nebo jsou její sociálně- kulturní specifika (a přínos) natolik zásadní, že si zaslouží speciální úpravu a nakládání?

Tyto otázky se objevily v kapitolách o vztahu sportu a práva, o pojmu sportovního práva, o vztahu sportovce a práva EU, o odpovědnosti sportovce a samozřejmě v meritu práce, tedy v kapitole věnované postavení sportovce v Právním řádu ČR.

Pokud jde o často vedenou teoretickou debatu, zda existuje sportovní právo nebo jen sousloví sport a právo, tu považuji za bagatelní. V praxi je lhostejné, zda se používá ten či onen výraz a pokud jde o odborné publikace, tam musí jejich autoři dostatečně vymezit, které pojmy pod jaké výrazy podřazuje. Přesto se už tato otázka dotýká specifčnosti sportovní činnosti a blíží se otázce poměru právních norem obecných a sportovních. Právě téma míry ingerence právních norem do sportu se ukázalo jako jedno ze zásadních. Na řadě příkladů bylo dokázáno, že se sport bez ingerence obecných právních norem neobejde. Jde tedy o stanovení limitů, jejichž nalezení není jednoduché a o nic lehčí není je zobecnit. Bylo ale uvedeno, že právo by mělo na sport v každém případě reagovat co nejvíce individuálně (případ od případu), citlivě, efektivně a transparentně. Mimo jiné i z judikatury SdEU dále vyplývá, že bude-li převažovat zájem na udržení původních myšlenek sportu a bude-li zdůrazňována kulturně-sociální funkce sportu pro společnost, bude ingerence speciálních norem výraznější. Bude-li sport považován za běžnou ekonomickou aktivitu, potřeba zvláštních úprav např. ve vztahu k právu EU klesne.

Jak vyplývá z názvu práce, jejím samotným jádrem byla analýza postavení profesionálního sportovce v Právním řádu ČR. Zatímco individuální profesionální sportovce lze vymezit jako osoby podnikající na základě živnostenského oprávnění, složitější situace nastává u sportovců provozujících kolektivní sport. Za minulého režimu nemohl být sportovec z ideologických důvodů profesionálem, proto byl zaměstnán naoko ve státním podniku, kde ale v žádném případě nepracoval a pouze zde pobíral plat. Tento jev nazývá odborná literatura „podnikový profesionalismus.“

V dnešní době není i nadále status sportovce vyjasněný. Ze zákonné definice závislé práce by se mohlo zdát, že by činnost sportovce mohla být subsumovatelná pod zákoník práce. V současné době to ale vzhledem k nevyhovující úpravě např. pracovní doby nebo výpovědi není možné, a tak je sportovec nejčastěji v pozici osoby samostatně výdělečně činné vykonávající nezávislé povolání, které není živností ani podnikáním podle zvláštních předpisů. Kluby se sportovci uzavírají inominátní smlouvu dle § 51 Občanského zákoníku. I tento vztah je velmi problematický, kupříkladu tím, že odporuje občanskoprávní zásadě rovnosti subjektů. Hráč má ve smlouvě více povinností než klub, navíc za jejich dodržení může být sankcionovaný. Tento vztah tedy připomíná spíše vztah zaměstnavatel-zaměstnanec. Žádná ze zákonných variant se tedy neukázala být bez problému.

K řešení nejednoznačné situace se nabízejí dvě varianty. Tou první je cesta liberalizace zákoníku práce. Nevhodná kogentní ustanovení by musela být upravena na bázi občanskoprávních ujednání. Jeví se ale jako nemožné změnit takový počet zásadních paragrafů a zároveň zachovat principy, na kterých je zákoník postaven. Vhodnější by mohla být cesta speciální zákonné úpravy sportu. Nezbytné by bylo upravit nevyhovující ustanovení, viz kapitola 5. 5. Postavení sportovce by tak získalo pevný právní základ.

Práce se tedy zabývala obecnými pojmy vztahujícími se k právu a sportu, vymezením postavení profesionálního sportovce a v poslední kapitole i negativními důsledky sportovní činnosti. Mezi ně patří sportovní úrazy, doping, uplácení nebo násilí na stadionech. Chráněné zájmy (zdraví sportovce, zdraví diváků, regulérnost soutěže, transparentnost v očích veřejnosti) by měly být chráněny primárně normami sportovního práva. Pokud tak tyto předpisy nejsou schopny činit, situace musí být upravena normami obecného práva. To by mělo nalézt kompromis právě mezi ochranou zájmů ve sportu a ponecháním dostatečné

autonomie. Jinými slovy by nemělo potlačit samotnou podstatu určitých sportů, ale mělo by chránit výše zmíněné zájmy.

Resumé

First main objective of this thesis is to discuss basic concepts of sports law and comprehensively consider the position of the professional athlete within the legal system of the Czech Republic. I chose this topic because a Czech sports doctrine is underdeveloped and also because sport is my favorite activity.

In a general introduction basic terms like sport, professional sport or professional athlete are explained. It is essential to define the relation of sport to law. Several controversies exist within the context of the sports law notion. For example, even specialized literature is different if the sports branch is defined in its own legal right or if it is only subject to general laws. I have tried to offer some solutions, but I consider it more important to determine whether professional sport is only to be considered as a regular economic activity or whether it is a branch with a socio-cultural significance. If it is a regular economic activity, it should not have special legal treatment. If it is important to preserve the original idea of sport and socio-cultural interests, it must then be regulated by specific laws. It is up to the court to decide how this branch should be classified.

Second aim of this thesis is to define the status of professional athletes within the legal order of the Czech Republic. It is problematic, because professionalism was not permissible in the Communist era. So way it was handled within the legal system was actually intentional circumvention of the law. Perhaps due to this the present position of professional athletes is still ambiguous. Possible classifications of professional athletes within the legal system are: as an entrepreneur under the Commercial Code; as self-employed; as an employee; as an entrepreneur by trade certificate. None of the classifications can apply without problem. Based on legal definitions I have eliminated the possible classification of professional athletes as entrepreneurs. Thus the remaining variants to classify athletes are either as self-employed persons or employees. Although foreign doctrine strictly considers professional athletes as employees, Czech courts more often consider professional athletes as self-employed people. There are two main reasons why professional athlete do not have the status of employee. Firstly, the Labour Code regulates inappropriate termination of employment, working hours and other instances. Second reason is the fact that this position is not economical for the sports clubs as the hiring of athletes as employees would be about 35%

more expensive for the clubs. I have heard this argument from many sport officials, however it is difficult for me to agree with that because almost every employer could apply this argument. Once again the same question arises: Is sport so unique that it requires special treatment?

As mentioned above, professional athletes are usually considered self-employed. Nevertheless we were able to prove that this practice contradicts the law of the Czech Republic in many ways. Activity of a professional athlete fits the features of dependent activity. They never act independently on their behalf and own responsibility. It is clear that a player is a subordinate to the coach or manager etc. This problem has been ignored by responsible authorities for a long time and will simply not be dealt with.

There are two solutions. First, it is possible to modify the labour code. Unsuitable mandatory provisions would have to be changed on the basis of civil arrangements. However it seems it would be impossible to amend the labour code, while maintaining the principles on which it stands. The second solution would be to enact a special law. That would offset the unsatisfactory provisions of the Labour Code regarding the status of professional athletes. I suggested particular points that need to be amended. The law regarding sport could also more precisely solve the issue of injuries suffered while doing the sports. Also here it is important to define intervention of general legal norms in sports. The position of professional athletes in the legal order of the Czech Republic would thus gain a solid foundation.

Seznam literatury

Knižní zdroje:

1. SLUKA, Tomáš. Profesionální sportovec : právní a ekonomické aspekty. 1 . Praha : Havlíček Brain Team, 2007.
2. RODGERS, B. Rationalising Sports Policies. Sport in the Social Context. Strasbourg: Technical Supplement, Council of Europe, 1977.
3. KRÁLÍK, M. Právo ve sportu. Praha: C.H.Beck, 2001
4. PRUSÁK, J. Šport a právo. Bratislava: Slovenské telovýchovné vydavateľstvo, 1984
5. KOL. AUTORŮ. Všeobecná encyklopedie. 7.díl. Praha: Odeon, 2001
6. KOLEKTIV AUTORŮ. Otázky sportovního práva. Praha : Ústav státu a práva, 2008,
7. KUMPERA, V., NOVÁK, F., NOVOTNÝ, J. et al. Otázky sportovního práva. Praha : Ústav státu a práva, 2008
- 8: JOLIDON, P. Ordre sportif et ordre juridique. Revue Suisse de Jurisprudence. 1991
9. PONS J. F., Sport and European Competition Policy, Annual Proceedings of the Fordham Corporate Law Institute, International Antitrust Law and Policy, Fordham Corporate Law Institute, 2000, Juris Publishing, Inc., str. 79
10. H AMERNÍK, P. Sportovní právo s mezinárodním prvkem. Praha : Auditorium, 2007
11. NOVOTNÝ, Jiří. Ekonomika sportu : Vybrané kapitoly, první. Praha : Oeconomica, 2005
12. TOPINKA, J. STANJURA, J. Občanská sdružení ve sportu. Praha : Olympia, 2001. 13. S. ISBN 80-7033-223-9.
13. KUKLÍK, Jan. Sportovní právo. Praha: Auditorium, 2012, 182 s. ISBN 978-80-7284-285
14. KAREL ELIÁŠ. Obchodní zákoník: Praktické poznámkové vydání. 5. vydání. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-7201-624-5
15. Grayson, E. - Bond, C. Making Foul Play a Crime, Solicitors Journal, 1993, 16 July
16. O'LEARY, John a Simon GARDINER. ROUTLEDGE. *Sports Law* [online]. 2012 [cit. 2013-02-25]. ISBN 041559183X.

Časopisecká literatura

1. KRÁLÍK, Michal. Zamyšlení nad tzv. sportovním právem. Právní rozhledy, 9. října 1998, 6.,10, s 491.
2. TOPINKA, Jiří. Zdaňování sportovců a sportovních organizací. Daně 1999, č. 4, s.2
3. KRÁLÍK, M. Úvod k otázkám právní odpovědnosti sportovců za sportovní úrazy. Právník, 2007, č. 8, str. 836.
4. KRÁLÍK, Michal. K absenci zavinění jako důvodu zproštění se odpovědnosti za škodu způsobenou sportovním úrazem během fotbalového utkání. K přípustnému sportovnímu riziku ve fotbalu. Soudní rozhledy, 2011, č. 5, str. 171.

Internetové zdroje:

1. Regulations on the Status and Transfer of players. Chapter II. Article 2. [online]. FIFA laws and regulations, edition 2005 [cit. dne 2010-12-14]. Dostupné z: http://www.fifa.com/mm/document/affederation/administration/01/06/30/78/statusinhalt_en_122007.pdf.
2. Regulations on the Status and Transfer of players. Chapter II. Article 3. [online]. FIFA laws and regulations, edition 2005 [cit. dne 2010-12-14]. Dostupné z: http://www.fifa.com/mm/document/affederation/administration/01/06/30/78/statusinhalt_en_122007.pdf
3. ZUSKA, Karel. Právo a profesionalismus ve sportu, www.epravo.cz, dostupné z <http://www.epravo.cz/top/clanky/pravo-a-profesionalismus-ve-sportu-36109.html>
4. KUBÍČEK, Jiří. Sport a právo [online]. Olomouc, 2012 [cit. 2013-02-25]. Dostupné z: <http://www.tjsokolbabice.cz/dokumenty/Sport%20a%20pravo.pdf>. Právnícká fakulta Univerzity Olomouc.

Judikatura

1. Rozhodnutí SdEU ze dne 12.12. 1974 č. 36/74 B. N. O. Walrave and L.J.N. Koch v. Association Union Cycliste Internationale
2. Rozhodnutí SdEU ze dne 14. 7. 1976 č. 13/76 Gaetano Dona vs. Mario Mantero
Rozhodnutí SdEU ze dne 15.12. 1995 č. C-415/93
3. Union Royale de Belge des Societés de Football Association and Others v. Jean-Marc Bosman
4. Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9.11.2011, sp. zn. 2 Afs 16/2011
5. Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 29. Října 1962, sp. zn. 5 Cz 38/1962
6. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 17. května 1978, sp. zn. 10 Co 190/76

7. Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 17. prosince 2003, sp. zn. 25 Cdo 1960/2002
8. Rozsudek Okresního soudu v Blansku ze dne 26. října 2010, sp. zn. 77 C 353/2009
9. Rozsudek Bundesgerichtshof z 5. 11. 1974, sp. zn. VI ZR 100/73
10. Rozhodnutí AG Ettenheim ze dne 14.6. 1991, sp. zn. C 44/91
11. Rozsudek Nejvyššího soudu ČR v trestní věci vedené pod č.j. 3Tdo 1355/2006
12. Usnesení Nejvyššího soudu 6 Tdo 1297

Právní předpisy

1. Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
2. Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
3. Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů,
4. Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů,
5. Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů
7. Zákon č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů
8. Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů
9. Nařízení vlády CSSR č. 54/1975 Sb., prováděcí předpis k zákonu č. 65/1965 Sb., zákoník práce
10. Evropská charta sportu z roku 1992
11. Usnesení vlády č. 361 ze dne 18. 12. 1985
12. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
13. Zákon č. 65/1965., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů